

ZWOLLEI HARANGSZÓ

VIII. évf. 2025/12
November
Advent

Az Almere-Amersfoort-Heerenveen-Leeuwarden-Groningen-Assen-Steenwijk-Kampen és Zwolle környékén élő magyar protestánsok gyülekezeti híradója.

A „Zwollei Harangszót” a Presbitérium megbízásából szerkeszti:
dr. Hermán M. János,
Rostás Kriszta, Szilágyi Árpád,
Szomor Attila, Téglásy Sándor és Urbán Ákos.

Szerzők, munkatársak: Van den Akker-Pap

Noémi, Albertje Alkema-ten Hoeve, Arie Bloed,
Deák Ernő, Csanády Ágnes, Heddad Annamária,
Hermán M. János, Langschadl Mátyás, Kelemen
Attila Csongor, Kiss Sándor, Kiss-Szászi Tünde.
Makkai Réka, Millisits Máté, Nemes István,
Sólyom Uzonka Lilla, Szilágyi Árpád, Szomor
Attila, Tápai Katalin, Téglásy Sándor, Tőkés
László, Urbán Ákos

Lapzártá: 2025. nov. 11

Áldás, békesség!

MINDEN IDŐBEN

✳ Magyarországi Református Egyház

Istentiszteleteinkre és a szeretetvendégségekre mindenkit tisztelettel várunk!

Családlátogatást a híveink kérésére végzünk a szolgatársaink bevonásával, Hollandia egész területén. Egyházközségünk vezető lelkésze: drs. Kelemen Attila Csongor. Missziói lelkipásztor: dr. Hermán M. János nyugalmazott lelkész. Bekebelezett lelkész: Sólyom Uzonka Lilla, aki az új vianeni gyülekezetben végzi a szolgálatokat. Egyházközségünk hivatali ügyvitelét dr. Hermán M. János intézi. Presbiterek: Urbán Ákos gondnok, Rostás Kriszta Timea, Szilágyi Árpád, Tárnok Eszter Lídia és Truczka József. Diakónusok: Bodor József, Berekméri Filep Annamária, Czimbalmos Klára, Kiss-Szászi Tünde, Marci Márió és Truczka Adrienn. Gyermekfoglalkozás: Rohaan Éva vallástanár – Orgonista: dr. Robert Helder. Gyermekfoglalkozások vezetője: Rohaan Éva vallástanár. Webmester: Téglásy Sándor. Olvasószerkesztő: Téglásy Sándor. Grafikai szerkesztő: Szomor Attila. A Zwollei Magyar Református Egyházközség istentiszteleteinek a helye: Lutherse Kerk, Koestraat 2-4, Zwolle Info: jhermanm@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/refistentiszteletzwolleban>

Honlap: <https://zwolleireformatus.nl/-->

Zwollei Harangszó: <https://zwolleireformatus.nl/zwollei-harangszo/>

Az éves ige, amely vezérfonalként fog szolgálni 2025-ben a 103.

Zsoltár 5. verse:

„Betölti
javaival
életedet,
megújul
ifjúságod,
mint
a sasé.”

Hisszük, hogy a fiatalokat a középpontba helyezve, magunkban is újra megtaláljuk az örök fiatalt, aki kíváncsiságával, felfedezővágyával aktív szerepet fog vállalni az Ifjúság Évében.

„...ők pedig
elbeszélték,
milyen nagy
dolgokat tett
velük Isten.”

Az apostolok cselekedetei
15. fejezet 4b. vers

✳ Magyarországi Református Egyház

Istentiszteleteink kijelölt dátumai a 2025-ös évben:

Január 12 vasárnap, keresztelezés. Szolgált nt. Kelemen A. Csongor és Hermán M. János

Február 2. vasárnap, d.e. 10 óra: nt. Kelemen A. Csongor live stream szolgálata Bethelkerk, Urk

Február 9 vasárnap. Szolgált nt. Kelemen A. Csongor.

Március 9 Böjtfővasárnap, úrvacsoraosztás. Közgyűlés.

Úrvacsorai kenyér és bor felajánlása: Kiss-Szászi Tünde, Némethy Csaba és Carla részéről.

Április 13 Virágvasárnap. Istentisztelet. Szolgált nt. Kelemen Attila Csongor

Április 18 Nagypéntek Jeles üdvtörténeti nap. Emlékeztetés céljával jelöljük

Április 20 Húsvét első napja, a hónap harmadik vasárnapja Szolgált nt. Kelemen A. Csongor

Április 21 Húsvét másod napja, úrvacsoraosztás, Szolgált nt. Kelemen A. Csongor

Május 11 vasárnap Istentisztelet

Május 29 Áldozócsütörtök. Krisztus Urunk mennybemenetelének napja. Emlékeztető

Június 8 Pünkösd első napja Istentisztelet. Úrvacsoraosztás, Szolgált nt. Kelemen A. Csongor

Június 22 Testvértalálkozó Zeewolde. Istentisztelet. Igét hirdet: Dr. Albert András. Úrvacsoraosztás: Paál Károly

Július 13 vasárnap Istentisztelet. Szolgált nt. Lészai Róbert székelykocsárdi lelkész /Kampen/

Augusztus 10 vasárnap Az igehirdetés szolgálatát szintén nt. Lészai Róbert végzi – Elköszönnek az Egyházközségtől

Augusztus 20 szerda, Szent István napi nemzeti ünnepünk Emlékeztető

Augusztus 24 Szent István – Újkenyér. Ökuménikus istentisztelet Hága - Solyom Uzonka és dr. Havas István atya

Szept. 14 Vas. -Szolgált nt. Solyom Uzonka Lilla

Október 12 vasárnap – Szolg. nt. Hermán M. János.

Okt. 31 Péntek. Emlékeztető

Nov. 9 vasárnap Istentisztelet, Keresztelezés. Szolgált nt. Kelemen A. Csongor és nt. Hermán M. János

Nov. 30 Advent első vasárnapja. Úrvacsoraosztás. Szolgált Hermán M. János nyugalmazott. lp.

December 14 a hónap második vasárnapja

December 26 Karácsony másodnapja. Úrvacsoraosztás. Ünnepegy a gyermekekkel.

VIANEN

Szolgálati rend az Új Vianeni Gyülekezetben

Nagy szeretettel várunk istentiszteletre felekezettől függetlenül mindenkit, alkalmainkat kávézással, kötetlen beszélgetéssel zárunk. ---- Van harte welkom aan iedereen bij de Hongaarstalige erediensten die met informeel samenzijn afgesloten worden. Helyszín (NEM A MAGYAR OTTHON, mert az nagy sajnálatunkra jelenleg használhatatlan, a magyarság megítélése szerint sajnos veszett fejsze. „Nem tudjuk megbocsátani, ha valaki önként elvégzi azt, amit mi tudatosan elmulasztottunk. Ravasz László.) **hanem:** Vianen, Langeweg 6b (Sportpark Blankensteijn, BOM gebouw). Szolgálattétő lelkipásztor, a Vianen környéki hívek kérésére és a Zwollei Egyházközség megbízásából: nt. Solyom Uzonka Lilla Email: s.uzonka@gmail.com / Tel: +31 6 199 86 225 Igézhirdetések szolgálati rendje 2025 folyamán Vianenben, ahol jelenleg Solyom Uzonka Lilla református lelkipásztor tart istentiszteleteket a Vianen környéki hívek kérésére és a Zwollei Magyar Református Egyházközség presbitériumának a megbízásából az alábbi rend szerint: **Istentiszteletek kezdete: 11.00 óra.**

Dátumok: január 19, február 16, március 16, **április 13**, május 25, június 15, szeptember 28, október 26, november 23, december 21.-

Október 31. a reformáció emléknapja

Erős várunk nekünk az Isten.

Luther Márton Ágoston-rendi szerzetes a hagyomány szerint ezen a napon szögezte ki 1517-ben az egyház megújítását szolgáló 95 tételét a wittenbergi vártemplom kapujára

A reformáció centenáriuma való emlékezés gondolata Luther Márton szülőföldjén, Szászországban 1617-ben fogalmazódott meg. A szász fejedelem felhívásához kapcsolódva a kárpát-medencében is számos gyülekezet tartott ünnepi istentiszteletet az évfordulón. A reformátorról, mint Isten kiválasztott eszközéről emlékeztek meg.

A kétszáz éves évfordulón a német fejedelemségekben azzal is emelték az ünnepi készülődés méltóságát, hogy a száz évvel azelőtti megemlékezések szövegeit megjelentették nyomtatásban. A háromszázadik évfordulón tartott megemlékezések közül a német ünnepségek mellett a bécsit érdemes kiemelni, mivel a császárváros protestánsai uralkodói engedéllyel tarthatták meg ünnepi alkalmukat. Az osztrák protestánsok arany és ezüst emlékérmét is verettek erre a jubileumra, Luther arcképével.

A 19. századi romantika hőskultusza hatására a protestáns egyházakban is megerősödött a reformációhoz köthető személyiségek emlékének felidézése és köztéri emlékművük elhelyezése. Az Iparművészeti Múzeumban őrzött keménycserép Luther-mellszobor az 1817-es jubileum jelentős emléke. A reformátor portréját gipsz negatívba préselt formázással hozták létre. A henger talpazatán a következő felirat olvasható: „A háromszáz éves reformáció áldott emlékére.”

Millisits Máté

Iparkodó reformáció

Az Iparművészeti Múzeum református vonatkozású kincsei

A fővárosi intézmény két munkatársa, Millisits Máté művelődéstörténész és Semsey Balázs muzeológus kalauzoltak minket a több százezer tárgyat rejtő, hatalmas épület labirintusában.

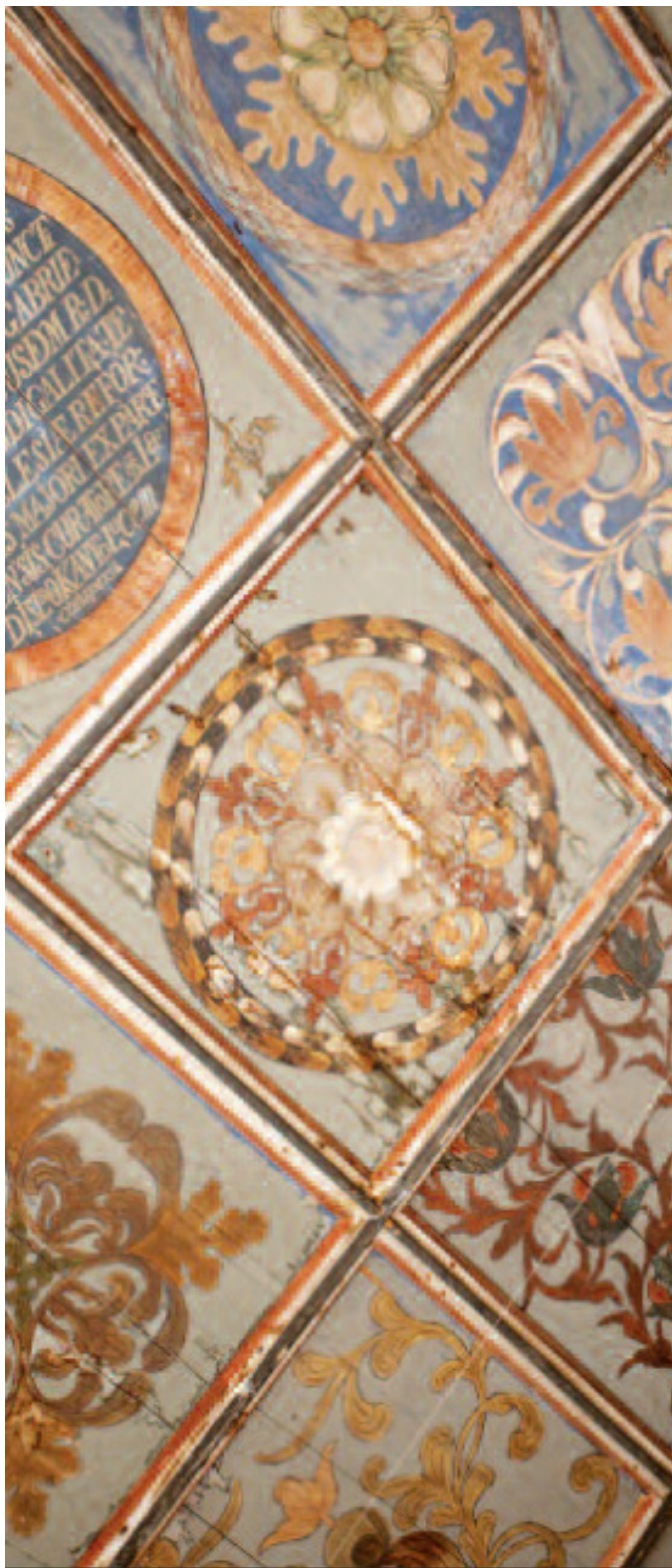
Sólytól Maksáig

Egy archív felvételt mutat nekünk Semsey Balázs, mielőtt a múzeum Maksai Termébe lépünk. Ez a 19. század utolsó éveiben készült, az első kiállítás úgynevezett magyar terme van rajta, amelyben a gyűjtemény magyar vonatkozású anyagát mutatták be akkoriban. A kiállítótér mennyezetén jól láthatók a székelyföldi Maksa református templomának mennyezetkazettái, amelyek a dunántúli Sóly református templomának kazettáival és karzatával együtt több mint száz esztendeje díszítik ezt a helyiséget.

Maksai kazetták egy terem mennyezetén

Miért kerültek ezek a templomi berendezések a múzeum tulajdonába? – tesszük fel a kérdést a szakembernek, aki szerint két oka volt ennek. Az egyik, hogy a 19. század végén kialakuló magyar művészettörténet- és néprajzkutatás egyre intenzívebben érdeklődött a még meglévő emlékek után. A másik pedig, hogy a szóban forgó gyülekezetek templomai rossz állapotban voltak, és a szűkös anyagiakkal küzdő közösségeknek a felújításhoz pénzre volt szükségük. Kapóra jött nekik, hogy az állam megvette tőlük ezeket a legtöbb esetben már nagyon rossz állapotban lévő tárgyakat.

Így került a múzeum tulajdonába még a borsodi Mezőcsát karzata és a főváros közeli Tök mennyezete is. Mindkettő szerepelt az első kiállításon, ám az előbbi azóta a Néprajzi, az utóbbi pedig az Iparművészeti Múzeum raktárába került. Persze azért néha előkerül onnan: jó pár esztendeig a budai Bartók-emlékház koncerttermét díszítette, majd 2009-ben Berlinben járt egy, a reformáció történetét bemutató kiállításon, 2010-ben pedig a Budapesti Történeti Múzeumnak a dunamelléki reformátusság történetét bemutató Kálvin öröksége című kiállításán csodálhatta meg a közönség.

Ma már nehezebben mondanak le a gyűlekezetek ezekről az értékeikről, mint egy évszázaddal ezelőtt. Inkább eredeti formájukban és helyükön próbálják megőrizni őket. De arra is van példa, hogy az eredeti kazetták másolatát helyezik el a templomokban: akár a töki, akár a maksai istenházába térünk be, láthatjuk a régi táblák újrifestett változatait, de Sólyon is a rekonstrukcióról álmodik a gyűlekezet.

Katolikusnak tért habánok

Magyarországon egyedülálló az Iparművészeti Múzeum mintegy kétszáz darabos habánkerámia-gyűjteménye. A reformációnak a kálvininál radikálisabb,

anabaptista, azaz újrakeresztelő irányzatához tartozó habánok Svájc és Németország területéről Cseh- és Morvaországon keresztül érkeztek a 16. század során Magyarországra. Általában vallási nézeteik miatt kellett elhagyniuk szülőföldjüket,

Zwingli például 1527-ben tiltotta ki őket Zürich területéről. Magyarországon a Felvidéken, sőt még a Dunántúlon is tudunk habán műhelyekről, de főként a református Rákócziak sárospataki és erdélyi birtokain telepedhettek meg ezek a nyugat-európai kézműves csoportok.

Jelenleg is folyik egy alap kutatás, amely során minden hazai állami, egyházi és magángyűjteményt felmérnek, a tárgyakat lefényképezik és leírják – tájékoztat minket Millisits Máté, lapunk rovatvezetője, aki maga is ezen a területen dolgozik. A kutatók azt remélik, az új adatbázis választ ad az eddig megválaszolatlan kérdésekre. A készítés évszámával és az egy-egy névvel ellátott edényekről nem tudni például, hogy mely vidék műhelyéhez köthetők, és a rajtuk szereplő nevek a mestereket vagy esetleg a megrendelőket jelölik-e.

A habán kerámia gyakran megjelent a korabeli református gyűlekezetek klenódiumai között is – tudjuk meg vezetőnkől, aki az 1567-es debreceni zsinatra hívja fel ezzel kapcsolatban a figyelmünket. Ez a tanácskozás döntött ugyanis arról, hogy nemcsak ezüstből vagy aranyból, de kevésbé drága anyagokból készült edényekből is kiszolgáltatható az Úr vacsorája. Több ilyen habán edényt őriznek a református gyűjteményekben. A fehér és kék alapú, a reneszánsz kor ornamentikáját idéző növénymotívumokkal díszített jellegzetes vázák, kancsók, tányérok a magyarországi habán kézművesség kétszáz esztendejének több korszakáról árulkodnak. A 17. század elején a református fejedelmi család – a két Rákóczi György és Lorántffy Zsuzsanna – és más protestáns főurak udvarába érkező habánok generációkon keresztül megőrizték anabaptista hitüket, ám az ellenreformáció az 1700-as évekre őket is megtörte. Ez a változás a kerámiáikon is megjelenik. Millisits Máté például egy olyan műtárgyat mutat nekünk 1761-ből, amelyen ugyan a protestánsok által is használt IHS-monogram szerepel, de annak középső betűjéből egy, a jezsuitákra jellemző kettős kereszt nő ki. A katolikus szemléletmód tükröződik egy kulacson is, amelyen barokk Szentháromság-ábrázolás látható, mintha egy korabeli katolikus oltárkép állna előttünk.

Templomi kellékek

Olcsó, könnyen megmunkálható és strapabíró anyag volt az ón, ezért a 17–18. század során a kerámiánál is gyakrabban készítettek belőle úrvacsorai edényeket gyülekezeteink számára. Számos közösség a mai napig is használja ezeket. Ennek az anyagnak az elterjedését is a már említett 1567-es zsinat tette lehetővé. Millisits Máté éppen ezért az óntárgyakat fenyegető veszélyre, az úgynevezett ónpestisre figyelmeztet. Bár vannak szakemberek, akik vitatják, hogy ez a „betegség” egyáltalán létezik-e, abban egyeznek, hogy hideg időben az ónedényeket nem szabad fűtetlen helyen hagyni, mert a zord hőmérséklet kárt tehet bennük. Millisits Máté hozzáteszi: ha egy gyülekezet elváltozást észlel az ónkannáján, ne tegye más, ónból készült tárgyak közé, és forduljon szakemberhez. Az Iparművészeti Múzeum raktárában a gárdonyi református eklézsia kannáját őrzik, amit e lapszámunk megjelenésének a napján öntöttek Budán az 1783-as esztendőben. A már említett, két évvel ezelőtti berlini kiállításon nemcsak a töki kazetták képviselték a magyar reformátusságot, hanem három mives kötésű könyv és egy úrasztali terítő is. Az utóbbi Erdélyben készült a vizsolyi Biblia megjelenése után két esztendővel, 1592-ben, és középen a zászlós bárány, sarkaiban főúri címerek hímzése látható.

A három, Németországban bemutatott könyv közül kettő Károli-biblia, egy pedig énekeskönyv volt, köte-se mindegyiknek aranyozott, festett pergamen. A két Szentírást Bázelen és Utrechtben adták ki a 18. század közepén, de díszes borítójuk magyar munka. Az énekeskönyv pedig Pozsonyban jelent meg 1803-ban.

Bár nem a magyar reformációhoz köthető, de értékes és látványos, nem mellesleg pedig a sólyi és maksai kazettákhoz hasonlóan a múzeumlátogatók számára is látható darab egy francia falikárpit, igaz, nem a múzeum Üllői úti központi épületében, hanem a Nagytétényi Kastélymúzeumban állították ki azt. A Párizsból származó 16. századi iparművészeti alkotás egy rendhagyó illusztráció az Énekek énekéhez: Salamon királyt és jegyesét ábrázolja, fejük fölött az első francia nyelvű protestáns Bibliából vett mondattal.
Kiss Sándor

FORRÁS: *Reformátusok Lapja*, 2012. október 28

KÖVESSÉTEK A BÉKESSÉGET!

Zsid 12,14

Nt. Kelemen Attila Csongor igehirdetése, Zwolle, 2025 nov. 9.

Szeretett, testvéreim! Tartottatok-e már valaha galambot a kezetekben? Lehet, hogy valakinek otthon vannak galambjai – bár manapság már mintha ritkábbak lennének, mint régen... Nos, ha ketrecben vannak, akkor még meg lehet őket fogni, de ha kint vannak, hamar elrepülnek. Ha vadgalambról van szó, annál

inkább. Ha például egy nagyvárosban vagy, mondjuk Amszterdamban vagy Párizsban, megpróbálhatod őket odacsalogatni egy kis eledellel – akkor egészen közel jönnek. De még csak ne is gondold arra, hogy utánuk fuss, mert először még próbálnak elszaladni, aztán hirtelen: *hess!* – elrepülnek.

Nos, van egy egészen különleges galambfajta, amelyet az emberek már nagyon régóta próbálnak elkapni, de még sosem sikerült – ez pedig a békegalamb. Az emberek gondolkodásában a béke gyakran galambként jelenik meg, és bár a békegalamb nem igazi galamb – mégis éppoly nehéz elfogni. Ha üldözöd, menekül. Ha utánakapsz, elrepül.

Úgy tűnik, hogy ez nagyvilágon is így van. Mintha még soha nem lett volna olyan korszak a földön, amikor egyáltalán nem lett volna háború – amikor az embernek sikerült volna elfognia a békegalambot. És mégis, a Bibliában ezt olvassuk: „Törekedjete a békességre.” (Eredeti szövegben ráadásul így szerepel: *üldözzétek a békességet!*) Olyan, mintha az Ige egy szinte lehetetlen feladatot adna: el kell kapnunk a békegalambot. Ezt most két oldalról fogjuk megközelíteni.

1. Üldözzétek a békességet

Néhány héttel ezelőtt, vasárnap, életemben először álltam szószéken egy háborús országban. Részt vettem egy rövid látogatáson a Fundament/Iránytű alapítvánnyal, amely a református identitást szeretné erősíteni a magyar és a holland egyházak között. Így kerültünk Kárpátaljára. A gyermekeim eléggé aggódtak – nem sokat segített, hogy elmagyaráztam: mi az ország legnyugatibb részébe megyünk, ezer kilométerre a fronttól. Ott nem igazán volt veszély. Az emberek már hozzászoktak a légiriadóhoz, de azt mondták: „*Ha éjjel meghallod, a legjobb, ha átfordulsz a másik feledre, a párnádat a füledre szorítod, és próbálsz tovább aludni.*”

Mit láttunk ott? Legalább is ahol mi voltunk: volt még elegendő étel, volt még pénz is (bár voltak, akik ötven eurós havi nyugdíjból próbálnak megélni). Csak éppen emberek nem voltak. A legtöbben (főleg a 20–60 év közötti férfiak) elmenekültek a háború elől, vagy otthon húzódnak meg a sorolás alól. Akikkel beszéltem, azok lelkileg teljesen ki voltak merülve. Egy olyan országban élnek, amely – szerintük – egy értelmetlen háborút vív. Egy olyan háborút, ami nem is igazán Ukrajnáról szól, hanem világhatalmakról. Oroszországról, Amerikáról, Európáról. Nem akarnak a frontra menni, mert tudják, hogy onnan kevesen térnek vissza. Nem is akarnak maradni egy velejéig korrump országban, de nem is mernek elmenekülni, mert akkor az idős szüleik egyedül maradnának. Tehát szinte reménytelen a helyzet.

És azon gondolkodtam: hogyan hangzik egy olyan országban, ahol az emberek épp a háború elől menekülnek, az, hogy „*törekedjete a békességre*”? Mit lehet ott

tenni? Ott tényleg úgy tűnik, mintha a béke egy olyan vadgalamb lenne, amelyről tudod: nem lehet elkapni.

Nagyon különös, ahogyan a Zsidókhoz írt levél 12. fejezete beszél a békeség utáni törekvésről, mert egy olyan kifejezést használ, ami ritka: „a békeségre törekedni”. Szó szerint: a békeséget üldözni. Szinte fenyegetően hangzik... mintha látnál magad előtt egy embert, dárdával vagy íjjal a kezében, ahogyan üldözi a békegalambot. Sőt, az a szó, amit az eredeti szöveg használ, a Bibliában legtöbbször negatív értelemben fordul elő – 45 alkalomból 30-szor „üldözés” jelentésben.

Például, amikor Jézus arról beszél, mit kell az egyháznak elszenvednie a világ részéről, azt mondja: „üldözni” fogják. Amikor arról beszél, mit tett Izrael a prófétákkal, ugyanezt a szót használja: „üldözték” őket. Saul – mielőtt Pál lett belőle – üldözte az egyházat, és amikor Jézus megjelenik neki, ezt mondja: „Én vagyok Jézus, akit te üldözöl.” Mindegyre ugyanaz a szó.

És úgy érzem, amit az elmúlt hetekben a világ híreiben láthattunk, szintén ilyen „békeüldözés”. Sokan – velem együtt – pozitívan és reményteljesen néztünk az Izrael és a Hamász közötti tűzszünetre, a túszok visszatérésére. Jó és reményt keltő dolog, hogy vannak tervek a közel-keleti békefolyamat kiszélesítésére. Jó és reményt keltő, hogy újra tárgyalnak Ukrajna háborújának befejezéséről (hátha hamarosan Budapesten) – de különös látni, hogy sokan nem tudnak békétárgyalásokat értékelni, hogyha olyan ember vezeti őket, akit nem kedvelnek – mint például az amerikai elnök.

Tehát az elmúlt hetekben sok „béke utáni törekvést” láttunk. De mind ez derült ki: ez a galamb nem fogható meg erővel, hatalommal, szankciókkal, fegyverekkel vagy politikai egyezségekkel... Mert milyen béke van Gázában, hogyha még mindig öldöklő Hámász a saját embereit nyilvános kivégzésekben az utcán? Milyen békéjük van Izraelben azoknak az embereknek, akik gyermekeiket koporsóban kapják vissza? És ha holnap béke is lenne Ukrajnában – mit kezdjenek azok, akik csak romokhoz térnek vissza, vagy már sehova sem? Hát miféle békegalamb az?

„Törekedjete a békeségre.” Mondja az Írás. Nos, testvéreim, úgy tűnik, hogy a világ számára a békegalamb üldözése egy kegyetlen játék... amelyben az ember vadászik rá, néha kimeríti megsebesíti, erővel elkapja, egy darabig dédelgeti, aztán mikor a madár elég erős lesz, elengedi... és a vadászat újra kezdődik. – Kilátástalan. Reménytelen.

2. Kövessétek a békeséget...

De van ennek az ígének egy másik olvasata is. A „törekedni” szónak is van egy másik, pozitív jelentése. Például: Pál apostol ugyanezt a szót használja, amikor azt mondja, hogy Izrael arra hivatott, hogy a törvényt és az igazságot kövesse. A Róma 14,19-ben ezt olvassuk: „Törekedjünk tehát arra,

ami a békeséget és a kölcsönös épülést szolgálja.” 1Korinthus 14,1-ben: „Törekedjete a szeretetre, és kívánjátok a lelki ajándékokat, leginkább pedig azt, hogy prófétáljátok.” Filippi 3,14-ben pedig: „Egyet tesztek: ami mögöttem van, azt elfelejtem, ami pedig előttem van, annak nekifeszülök, és futok a cél felé: Isten menyyei elhívásának jutalmáért Krisztus Jézusban.”

Ez a fajta „törekvés” pozitív. Nem erőszakos üldözést jelent, hanem buzgó, kitartó követést. És azok a célok, amelyekről ezek a versek beszélnek, nem olyan dolgok, amelyeket emberi igyekezettel, erővel vagy ügyességgel el lehet érni – hanem csak kegyelemből kaphatók. Ezért mondja Pál olyan világosan Jézus Krisztus üdvösségéről: Róma 9,16: „Ez tehát nem azon múlik, aki akarja, sem azon, aki fut, hanem a könyörülő Istenen.”

Ugyanez vonatkozik a békeség követésére is: a békeség nem olyasvalami, amit megszerzünk, alapítunk, megteremtünk, kitermelünk magunkból, hanem amit kapunk.

Visszatérve Kárpátaljára: néhány héttel ezelőtt, egy negyvenes éveiben járó férfi otthonában ültem. Élete teljében volt, és nagyon szeretett volna dolgozni a családjáért, a közösségéért, falujáért, gyülekezetéért, az egyházáért – de nem hagyhatta el a házat. Ha mégis kimegy, egy kegyetlen macska-egér játszmat kezd a rendőrséggel, akik el akarják fogni, hogy a frontra vigyék. No, nem azért, mert feltétlenül neki kell ott lennie, hanem pénzt akarnak keresni a rendőrük. És megvan a tarifa: hogyha a rendőrautóban fizetsz, 2000 dollárért elmehetsz. Hogyha bevisznek az őrségre, már 5000-et kell fizetned. A kaszárnnyában már 8000. Hogyha a frontra kerülsz, már 15.000 hogy hazatérhess. Kegyetlen állapotok! Ez a testvér, akivel beszéltem, szó szerint nem mozoghat szabadon. Megmutatta a telefonján az alkalmazást, amelyen piros figyelmeztetés villog: körözik, hogy elvigyék a háborúba. „Embertelen körülmények ezek” – mondta.

De valamit mégis mondott, ami örökre megmarad bennem: „A zaj, a rombolás, a reménytelenség közepette van egy béke, amely túlkialtja a káoszt.” És azt is mondta: mindegyre eljönnek azok a pillanatok, amikor azt gondolom: „Mi értelme van ennek az egésznek? Mi értelme az életnek? Hová vezet mindez?” – akkor, pontosan akkor, Isten békéje száll rám.

Isten békéje, amely az emberre leszáll. Azonnal Jézus szavai jutottak eszembe, Aki a Benne hívőknek ezt ígéri: „Békeséget adok nektek; az én békeségemet adom nektek; nem úgy adom, ahogy a világ adja.”

Mert hogyan ad békét a világ? Hát azt látjuk eleget a híradókban: Fegyverekkel, szankciókkal, erővel, egyezségekkel, háborúval, katonai erővel... De mindez, természeténél fogva csak is ideiglenes lehet. Soha nem lesz tartós béke, sehol a világon, addig amíg Jézus Krisztus üdvössége nem talál otthonra az emberi

szívekben.

Erre utal ez a fejezet is: hiszen a Zsidókhoz írt levél főként arról szól, hogyan kell tekintenünk Jézus Krisztus személyére – mint főpapunkra, aki betölti a törvényt, és önmagát áldozza a kereszten értünk. És mi a válasz erre az üdvösségre? Ragaszkodni a hithez... és törekedni a békességre. Akkor, és csak akkor, van ennek értelme. Akkor, és csak akkor lehet az ember „béke-teremtő”, hogyha benne előbb megszületika békesség.

De eddig végig csak a világ nagy békétlenségéről beszéltünk – háborúkról, üldöztetésekről, zűrzavarról. Sokan közületek azonban személyes békétlenséget is ismernek: betegséget, lelki megterhelést, anyagi gondokat, függőséggel való küzdelmet, megtört kapcsolatokat, házassági sebeket, szülők és gyermekek, testvérek között megszakadt viszonyokat... Túl sok nyomorúságot, hogy mindet felsoroljuk. De Isten jobban ismeri a ti szíveteket, mint ti magatok meg tudnátok fogalmazni. Beszéltem olyanokkal is, akik azt mondták: „Engem nem érdekel a világ szenvedése, mert a saját bajom is elég.” Mások meg így: „Ugyan, mik is az én gondjaim, az én békétlenségem a háborúhoz, az éhínséghez, az üldöztetéshez képest? Azok az igazán nagy bajok!” Lehet, hogy ez így van – de ettől Isten figyelme a te személyes szenvedésedre nem kisebb. És az a béke, amit Jézusban ad, attól még nem kevésbé valóságos. És az Ő hívása, hogy ezt a békét másokkal is megoszsd, attól nem lesz kevésbé sürgető.

Kövessétek a békességet – de ez csak akkor lehetséges, csak akkor van értelme, ha előbb megkapod azt a békét, amit nem lehet üldözéssel megszerezni. Az előbb beszéltünk a békegalambról, ugye? Tudjátok, melyik a legmegragadóbb jelene a galambnak a Szentírásban – számomra? Amikor a Szentlélek galamb formájában leszáll, és megnyugszik Isten Fiának, Jézusnak a vállán, közvetlenül azután, hogy kijön a vízből, a keresztsége után. Igaz, ott a galamb nem a béke jelképe, hanem a Lélek – de mégis beszédes, hogy a Lélek ott is Jézusra mutat. És Pál később így mondja: Ő a mi békességünk. Ő a mi „Shalom”unk.

A békegalambot üldözni bár hiábavalóság. A Békességet, Őt, aki Maga a békesség viszont lehet követni. Ha a galamb után futsz – elrepül. De ez a béke – Ő – Jézus Krisztus – feléd jön. Ha az igazi békét, Jézus Krisztust követed, akkor Isten Lelke vesz körül, mint egy béke, amely túlkiáltja a káoszt. És akkor kezdhetsz el igazán dolgozni... egyezéseket kötni, kezet nyújtani, ölelni, romokat újjáépíteni, és törekedni a békességre minden emberrel. AMEN. .

Zwolle, 2025 nov. 9-án elhangzott prédikáció.

A presbitérium istentisztelet után megszavazta, hogy a 250 eurót kitevő perselypénz összegét a kárpátaljai gyülekezetek megsegítésére fordítsuk. Nt. Kelemen Csongor októberben a kárpátaljai

Tivadarfalván és Akliban szolgált.

Képernyővédő

Ha otthon vagyok Magyarországon, amikor csak tehetem, túrázni megyek. A természet minden évszakban gyönyörű, lelkesen fotózok és rácsodálkozom minden szépségre, amit Isten teremtett. Egy-egy túráról általában rengeteg képet készítek, otthon átválogatom őket és a jól sikerült fotókat a rendszer képszerkesztőjével körülvágom, ha kell, kiegyenesítem és albumokba rendezem.

Többféle lehetőség közül választhat az, aki képernyőkímélőt használ a számítógépén, én azt állítottam be, hogy a túrafotóimból készített válogatás-album képei váltják egymást és ha csak egy percre nem érek hozzá az egerhez vagy a billentyűzethez, bekapcsol ez a funkció és szép képek jelennek meg.

Férjem egy alkalommal rájuk csodálkozott, én pedig elkezdtem neki sorolni, hogy melyik kép hol készült. Kételkedve nézett rám, mert neki ezek a képek olyan egyformának tunk. „Fű, fa, bokor” – szokta mondani rájuk, és valóban, aki nem lelkes túrázó, annak egyforma minden erdőrészlet, hiszen tényleg nem látszik más, mint fű, fa, bokrok, fák, utak vagy sziklák. Nem akarta elhinni nekem, hogy tényleg minden kép pontos készítemi helyét tudom, hiszen végigjártam azokat az utakat, láttam azokat a szép helyeket és én készítettem azt a válogatás-albumot is, ahová ezek a fotók bekerültek...

Ilyen képek vagyunk mi is mennyei Atyánk albumában. Más szemében egyformának vagy éppen jelentéktelennek tunk, de Ő pontosan tud rólunk mindent. „Szerkeszt” bennünket, körülvág vagy éppen kiegyenesít. Kiválaszt minket, hogy be tudjuk Őt teljes szépségében mutatni a körülöttünk levő embereknek.

„Mi pedig valamennyien az Ő teljességéből kaptunk kegyelmet kegyelemre” (Jn 1,16)

Kiss-Szászi Tünde

HÍREK HOLLANDIÁBÓL

Hagyomány és megújítás a protestáns egyházzenében Utrecht

Tizennégy országból mintegy ötven egyházzenész tanácskozott a 2025. szeptember 24-29 között megrendezett ECPCM konferencián, Utrechtben.

Az esti áhítatok a konferenciaközpont kápolnájában zajlottak, ahol kórus- és zenekar kísért a zsoltáreléssel. Az ötnapos tanácskozáson nagyon sok éneklésre került sor, a kézbe kapott programfüzetekben (minden napnak más-más programfüzete volt) holland, német és angol nyelven is elénekeltük a zsoltárokat.

Vasárnap délután a zwollei Dominikanenkloosterben tartottak előadást és kiscsoportos foglalkozást a zsoltárok liturgikus szerepéről. A magyar csapat-

nak sikerült összehozni egy találkozót Hermán János nagytiszteletű úrral és kedves családjával, akik eljöttek a helyszínre, hogy találkozhassunk és egy pár órát együtt tölthessünk örömben, békességben, szeretetben a napsütötte Zwolle-ben. Innen a Hattem-Hezenberg birtokra utaztunk, ahol egy szerzetesi hagyományt követő, ökumenikus keresztény központ működik. Egy igazi „csend-sziget”, egy erdő közepén található kúria vendégei lehettünk. A vasárnap esti szabad program lehetővé tette, hogy sétáljunk az erdei ösvényen, csodáljuk meg az ős színeit, a holland falu csendjét, sétáljunk és beszélgessünk kedves barátainkkal. Este a kúria kápolnájában tartottunk áhítatot, ahol szeretteinkért és minden szükségét szenvedő társunkért imádkoztunk.

Dr. Orosz Otília Valéria egyházkerületi zenei előadó, 2025 okt.22.

Forrás: <https://www.krek.ro/index.php?old=hir&id=1401>

Az Egyház ott van, ahol az élő Ige összeköt bennünket. Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk! Ez volt az első GYÜLEKEZETÉPÍTŐ KONFERENCIA témája. ZWOLLE, 2024, december

A második GYÜLEKEZETÉPÍTŐ KONFERENCIA szervezése folyamatban!

Isten kegyelme ott is működik, ahol emberileg nincs remény vagy látható út. Ő minden képzeletet képes felülmúlni! Ezért szívleljük meg az apostoli intést: *Legyen gondod önmagadra és a tanításra, maradj meg ezek mellett, mert ha így cselekszel, megmented magadat is, hallgatóidat is.*

1 Timóteus 4,16

A Zwollei Magyar Református Egyházközség 2024 december 13-15 napjain missziói konferenciát szervezett a jövő egyházáról, mintegy nyolcvan résztvevővel. Az alapvető kérdés: Bízunk a hit megtartó erejében vagy elveszünk? Az igei tanácskozás üzenete: **Minde-nak ékesen és jó renddel legyenek**

1 Kor 14,40

A roll-up Truczka József presbiter testvérünknek és családjának az ajándéka. Grafika: Szomor Attila

Az Egyház jövője a diaszpórában/ szórványban. A hollandiai magyarok keresztyén hitének gyakorlása: kérdés, probléma, kihívás-elhívás, lehetőség! (?)
 “Tunya álmaitkat jég verte /S még a Templomot se építettük föl. /Helyünkön meg nem tudtunk állni /S ide kerültünk, ez kezdeti átkunk, /--- Árvult, de mégis győzedelmes fajta: /--- S elveszünk, mert elvesztettük magunkat.”
 - Ady Endre: A szétszóródás előtt

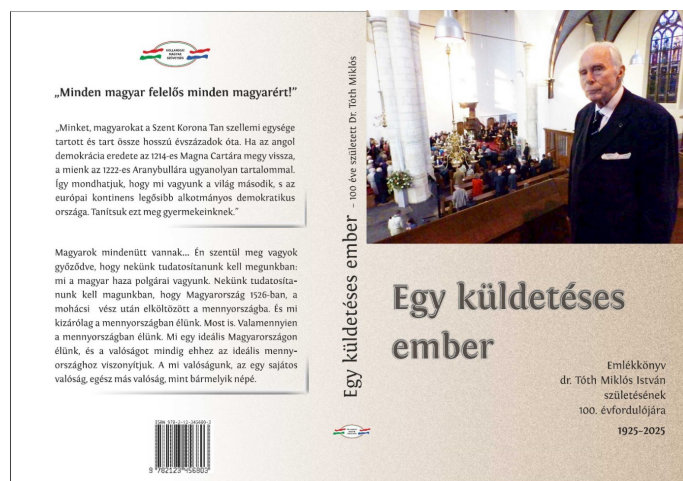

Zwolle, 2024 december 14: a Hollandiai Magyar Református Egyház megalapítása

Első sorban, balról: Sólyom Uzonka Lilla, Van Bolhuis Szabó Emőke, Csanády Ágnes, Sógor Csaba, dr. Topolánszky Ákos. Második sor: drs. Kelemen Attila Csongor, dr. Varga Pál, dr. Hermán M. János, Paál Károly.

Könyvbemutató Hágában a Mikes Kör évi tanulmányi napján,

2025 október 19-én

Népes közönség, több mint hatvan résztvevő előtt kérte fel Makkai Réka elnök Urbán Ákost, hogy ismertesse az „Egy küldeteses ember” című kötetet, amelynek a borítóján ez áll: **Emlékkönyv dr. Tóth Miklós István születésének 100. évfordulójára. 1925. augusztus 6. – 2025. augusztus 6. – Szerkesztette Urbán Ákos**

Tény és való, hogy a három évvel ezelőtt elhunyt Tóth Miklós maradandó nyomot hagyott annak a három hollandiai magyar nemzedéknek a szervezeti és irányításában, amely közösségeknek a képviselői jelen is voltak a teremben. Urbán Ákos felvezető beszédéből e helyen szintén kiemeljük a kötet jellemzőit az elhangzottak alapján. Elmondta, hogy szíve szerinti kötelességének tartotta egy centenáriumi emlékkönyvvel való tisztelgést a hollandiai magyarság doyenje előtt. Legutóbbi tisztsége is kötelezte erre a megemlékezésre, hiszen az elmúlt tíz esztendőben a Hollandiai Magyar Szövetség elnöke volt. Idézzük: „Kapcsolatunkon talán még a származási szimpátia is erősített, amint azt Tóth Miklós egy igen ünnepélyes alkalommal bizalmasan jegyezte meg: „mégiscsak pap fiúk vagyunk”. – Ismételten hangsúlyozta:” „Tóth Miklós küldeteses ember. Azok közé tartozik, akik egy pillanatig sem felejtik el, hogy a világ minden sarkában dolgoznak magyar emberek, tiszta idealizmusból, az Egyház és a magyar kultúrvilág felmutatására.”

A kiadvány meglévő publikációkat, megemlékező írásokat tartalmaz holland és magyar nyelven, valamint Tóth Miklós azon előadásait, melyek a Mikes International kiadványaiban jelentek meg, és melyeket most kézbe véve tanulmányozhatunk, hogy közelebb kerüljünk Tóth Miklós szellemiségének a világához. Élünk az alkalommal, hogy Tóth Miklósnak az **Európa szép királylány** tanulmányából idézzünk néhány időszerű gondolatot. „A keleti keresztyénség népei a nyugati világgal, mindenekelőtt a nyugati keresztyénséggel szemben állóak, mert az által veszélyeztetetnek

tekintik magukat. Ez a magatartás ezeréves élettapasztalatból származik. Ezzel mindig számot kell tartani a politikai lépések megítélésében minden állam esetében, amelynek keleti-orthodox háttere van még akkor is, ha – mint pl. a kommunizmusban – az állam maga formálisan az egyháznak ellene van. E tény ismerete nélkül a jelen Közép- és Kelet-Európa s a Balkán félsziget problematikája megérthetetlen. Hogy ez mennyire így van, többek közt világosan kitűnt abból a szakértelemhiányból, amellyel a nyugati világ politikusai az utóbbi évtizedek során a balkáni kérdéseket megközelítették. Amit itt próbálok elmondani – teszi hozzá Tóth Miklós, az az, hogy Európa egy olyan kultúrvilág, amely a történelem folyamán minden megrázkódtatása ellenére, sőt azokon keresztül fejlődött és fejlődik ki.”

„Mi magyarok pedig jegyezzük meg jól magunknak, mondja tovább Tóth Miklós, - hogy nekünk Európa más valami, mint sok más népnek. Könnyű Európában magától értetődően élni, dolgozni és annak gyümölcsét élvezni, más azonban azért évszázadokon át vérrel, szabadsággal, vagyonnal és kemény sorssal áldozatot hozni. Magyarország Nyugat-Európa védőbástyája volt és a végvár szerepét tölti be ma és fogja betölteni továbbra is. Ez nem patetikus és még kevésbé demagógikus frázis, hanem ténymegállapítás. Ez adja meg jelentőségét függetlenül attól, hogy mások ezt látják-e vagy sem és függetlenül attól is, hogy ezt más népek is gondolják magukról. Mint minden népnek, úgy nekünk is önértéktudatunk és a magunk méltósága az alapvető belső bázisunk. Nekünk is ezt kell tudatosítanunk magunknak a magunk 1100 éves történelme tárgyilagos ismeretében és tanulságaival, és abból meríteni erőt a jövőre.”

Tóth Miklós személyes vallomásában a családi házat és természetesen a szekszárdi templomot emeli ki: ezek az elindulás és a hazatérés valódi erőterei. „**Kedves Testvéreim!** Nagy öröm számomra, hogy itt lehetek, mint mindig, ha ide jöhetek. Öröm, mert ide – ebbe a városba, ebbe a templomba – haza jövek, haza jöhetek. Itt születtem, itt nőttem fel, itt a szomszédban, a parókián, ebben a templomban, itt a „Felső utcán”, a Sédben játszva, itt, ebben a városban, amely érdekesebb, változatosabb, mint az ember gondolja, ha benne él. Mindenütt büszkén mondom, hogy szekszárdi vagyok. Az ember egész életében az marad, aki volt, mikor elhagyta a szülői házat. Ebbe a templomba jártam istentiszteletre. Itt jártam az elemi iskola első két osztályába, abba az épületbe, amelynek a felújítását most ünnepeljük. Azóta sok víz folyt le a Dunán. Mikor itt éltem, szinte mindenkit ismertem a templomban s mindenki ismert engem is meg az egész családjukat is. A gyülekezetben, mint egy szerető, meleg fészekben éltünk. Ennek a harmonikus élményét és emlékét az ember egész életében mindig magában hordja a lelkében, mint életalapot, mély lelki zsongást, bárhova menjen ezen a világon. Ezért itt és most is szívből köszönetet mondok elhunyt szüleim és öcsém

nevében is.” Elhangzott a szekszárdi református templomban annak az alkalmával, hogy az egyház templomát és a kommunista időben súlyosan elhanyagolt iskolaépületét renováltatta. (”Tóth Miklós: A templom és az iskola. Beszéd 2007. április 29-én.”)

Köszönet illeti a Mikes International Kiadó alapító igazgatóját, Farkas Flóriánt a digitális publikációk közlésének engedélyezéséért. Tóth Miklós írásainak kiválasztásában többen is tanácsal szolgáltunk. Hála köszönet illeti Nagy Zsuzsanna tördelőszerkesztő asszonyt kitűnő munkájáért, Andries Tóth úrnak a fényképekért, Gerhild Tóth-van Rooij asszonynak a Hongaarser dan Hongaars interjú publikálásának engedélyéért. Illesse elismerés a Hollandiai Magyar Szövetség vezetőségét, név szerint Szilágyi Árpád elnök urat, aki az ügy mellé állt, és vállalta ennek az időszakos könyvnek a kiadását. Egybehangzó vélemények szerint Urbán Ákos a Tóth Miklós sokrétű munkásságának méltán állított emléket. Mozgósító, megoldásokat kereső személyisége példamutató volt, a holland-magyar kapcsolatok erősítésében végzett tevékenysége kimagasló.

Óhajtjuk, hogy ez a veretes kiadvány Tóth Miklós életművének átfogó kutatására buzdítsa a kortársait és a hollandiai magyarság története iránt érdeklődőket. Közli Dr. Hermán M. János nyugalmazott lelképásztor, Zwolle—Közli a Bácsi Napló, 2025. novemberi száma

Balról jobbra: Szilágyi Árpád, Makkai Réka, Nagy Zsuzsanna, Urbán Ákos.

Fotó: Gremesperger Klára

Emlékezés Kerekes János lelkészre.

Kezdetben a „Jöjjetek” szerkesztője is volt a lap virágkorában, a magyarok között pedig istentiszteleteket tartott Hollandiában. Az 1956-os menekültek hivatalos lelkigondozója volt a Kanadába való kitelepedésükig, 1957 májusáig. Törzskönyvi adatai: született a Brassó melletti Vajdarécsen 1918. jan. 23-án, debreceni segédlelkész, 1947-ben jeles peregrinus Utrechtben. Házasságot köt Anna Gezina van Velsen hajadonnal 1952. szept. 8-án. Lelkész volt Zaandam és Waverveen egyházközségekben, elhunyt szívszélhűdésben 43 éves korában 1961. aug. 14-én, teológiai doktorálására így már nem kerülhetett sor./

Een Hongaar op de Waverveense kansen: Ds. János Kerekes

Toen op 14 augustus 1961 ds. János Kerekes totaal onverwachts overleed, ging er een schok door het dorp Waverveen die de oudere inwoners zich nog goed kunnen herinneren. In de negen jaar dat deze in Hongarije geboren en getogen voorganger op de kansen van de Waverveense Nederlandse Hervormde Kerk had gestaan was hij binnen en buiten zijn gemeente een gewaardeerde inwoner geworden. Met ongeloof en verslagenheid werd dit nieuws dan ook in deze kleine gemeenschap ontvangen. Reden temeer om kort eens in te gaan op het leven van deze destijds zo geziene predikant.

De grafsteen van ds. Kerekes en zijn vrouw op het Waverveense kerkhof.

Arie Bloed, In:-- De Proosdijkoerier-- jaargang 35 - nr. 4 - december 2019 -183

HÍREK A KÁRPÁT-MEDENCÉBŐL

Hegedűs Loránt-szoboravatás Lakitelken

Nyitás a végtelenre” – olvasható a felirat Hegedűs Loránt (1930–2013) mellszobrának talapzatán, amelyet a lakitelki Hungarikum Liget szoborparkjában avattak fel október 31-én délután. Az idézet a néhai dunamelléki püspök egyik legismertebb kötet címéből ered, a bronz mellszobor Lantos Györgyi szobrászművész alkotása.

A szoboravató ünnepségre Szabó István tárogató-művész hangszerjátékának dallamai hívogattak a Hungarikum Liget közepén álló nemzeti pantheon legújabb, a sorban a 17. mellszobrához.

A köszöntések után Lezsák Sándor, a rendezvény házigazdája, Gulyás Gergely miniszter és ifj. Hegedűs Loránt református lelkész leplezték le Hegedűs Loránt néha püspök mellszobrát, amelyet Kókai Géza lakiteleki lelkipásztor áldása követett a János evangéliuma 10. részének 11. versével – „Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért.” – és az ároni áldás szavaival. A lelkész hangsúlyozta: az egykori püspök és író mindenekelőtt lelkipásztor volt. „Vannak, voltak és lesznek pásztorok, akik életüket Isten szolgálatára szánják oda. A mi életünk pásztorá pedig Jézus Krisztus” – fűzte hozzá az áldásként hozott ige szavaihoz.

Lezsák Sándor, a Lakiteleki Népfőiskola alapító elnöke, az Országgyűlés alelnöke köszöntőjében bemutatta a nemzeti pantheon szobrait, majd az új alkotásról szólva elmondta: „Hegedűs Loránt nemcsak a protestáns református lelkék pásztorá volt, de annál jóval több: sokat segített a rendszerváltoztató években, mert nem forgatott köpönyeget, mert a köpönyege a palástja volt” – idézte fel a néhai püspök politikai szerepvállalását.

Lezsák Sándor arról is beszélt, hogy a Hungarikum Ligetben három panteon van. Mint mondta: a Szent István-kápolna előtti téren kialakított keresztény panteonban kaptak helyet a huszadik század mártír sorsú magyar főpapjai, vértanúi és hitvallói. A jurta tábor mellett, az ősök sírjánál a rokontudatú népek, vagyis azeri, kazak, kirgiz, török, türkmén és uezbec nemzet, nyelvet, kultúrát formáló költők, tudósok szobrai vannak. A Kölcsey-ház előtti nemzeti panteon pedig azoknak ad helyet, akik Lakitelek szellemiségét formálták az elmúlt évtizedekben. Kiemelte, hogy itt található Gyarmati Dezső olimpiai bajnok, a Népfőiskola Alapítvány egyik alapító kurátorának a szobra

vagy éppen Balázs Ferencé, a Népfőiskolát álmódó mészáros unitárius lelkészé. A tizenhetedik szobor Hegedűs Loránté, aki nem csak a protestáns, református lelkék pásztorá volt, de annál jóval több; - tette hozzá. Kiemelte, hogy a következő két esztendőben Czine Mihály irodalomtörténész, Duray Miklós felvidéki magyar politikus és író, valamint Tőkés László református püspök, volt európai parlamenti képviselő szobrát avatják majd fel.

Gulyás Gergely, miniszterelnökséget vezető miniszter beszédében kiemelte, a reformáció ünnepén állunk itt. „Ezen a napon Magyarországnak is jó oka van számba venni mindazt, amit a reformáció a magyarságnak adott.” A magyar nyelvhasználatról kezdve, a demokratikus intézményi gondolkodás kialakulásán át, számtalan nagyszerű, a hazát gyarapító református egyházi és világi közéleti személyiségig, akik közül a XX. században Ravasz László és Hegedűs Loránt emelkedik ki.

Elmondta, hogy a későbbi püspök akkor kezdte meg lelkészi tanulmányait, amikor a kommunista diktatúra kiteljesedett. „Hegedűs Loránt hitből élt, ezért bátor volt. Bátor volt Ravasz László segédlelkészeként a Kálvin téren 1956-ban, amikor a forradalom áldozatait siratva megkondította a harangokat; amikor november 4. után a köztemetőben temette el az elesett forradalmárokat. Nem törte meg, sőt a szolgálat lehetőségét látta az 56-os forradalom utáni száműzetés stációiban.”

A miniszter hangsúlyozta: az egyházkormányzó rendszeralkotó ismerete rendkívüli volt, új utakra vezette a rábízott egyházat, felismerve, hogy az átmenet nehéz évei egyedülálló lehetőséget tartogatnak az újjáéledő egyházaknak. Harcolt a református ingatlanok visszaszerzéséért, újrászervezte a református egyházi oktatást, megalapította a Károli Gáspár Református Egyetemet, templomokat és közösséget épített határokon való tekintet nélkül, az egységes magyar nemzet elvét szem előtt tartva. Mindeközben fáradhatatlanul prédikált, úgy hirdetve Isten ígését, ahogyan azt a XX.

század utolsó évtizedeinek nemzeti sorskérdéseinek fényében erkölcsi parancsnak érezte.

„A XX. század nagy magyar közéleti személyiségeinek sorsában ő is osztozni volt kénytelen, amikor hagyatékának gazdagsága egy ideig nem elismerést, hanem elhallgatást szült” – fűzte hozzá. A miniszter személyes szavakkal emlékezett vissza arra, hogy Hegedűs Loránt az ő gyermekkorának is része lett, édesapja egyházi hivatása miatt. „Mostantól e szobor földi mementója mindannak, ami életművéből az örökkévalóságban visszhangzik. Maradandóságában emlékeztet arra, amit hosszú és küzdelmes élete során, Isten dicsőségére és nemzetünk megmaradásáért tett” – zárta a méltatást Gulyás Gergely.

Tőkés László nyugalmazott királyhágómelléki püspök Hegedűs Lorántot mint rendszerváltó dunamelléki püspököt, egyetemalapító zsinati elnököt, jeles teológiai tudóst jellemezte. „Kiváltságomnak tartom, hogy egyetemes egyházunk felszabadulása, talpra állása és megújulása idején hivatali kollégája és harcostársa lehettem. Az egész magyar nyelvterületen mindenkit megelőző módon munkálta egyházaink és a nemzet határokon átvívelő egyesítését” – fejezte ki elismerését.

Életének és hivatásának bátor, próbatételekkel teli időszakára is kitérve beszélt arról, hogy mégis helytállva és megerősödve jött ki a hátrányos megkülönböztetés nehézségeiből, példázva azt, hogy az Istent szeretőknek minden javukra van. Tőkés László végül Dsida Jenő *Psalmus Hungaricus* című költeményéből idézett, majd megáldotta az egybegyűlteket.

Az *Erős vár a mi Istenünk* kezdetű reformációi ének közös eléneklése után Balog Zoltán dunamelléki püspök igei köszöntője következett. A Zsidókhöz írt levél hithősokról szóló 11. fejezetét felolvassa vont párhuzamot az Ószövetségből ismert bizonyágtevő példaképek hitbeni nagysága és az egykori püspök, Hegedűs Loránt jelentősége között. „A Biblia üzenetét szent írásként olvasni, azt isteni ihletettséggel, iránta való tisztelettel, retorikai igényességgel és teológiai tisztasággal, mélységgel és magassággal hirdetni” – ezek a református lelkipásztor nélkülözhetetlen ismérvei. „Hegedűs Loránt lelkipásztor volt mindig, életművének ez a kulcsa” – mutatott rá az előljáró.

Nem elégséges, de szükséges lépésként nevezte meg a református egyház Zsinatának 2023. április 25-én tett nyilatkozatát, amelyet idézett is: „Fejet hajtunk dr. Hegedűs Loránt püspök teológusi és egyházkormányzó öröksége előtt, melynek méltó megőrzésével és ápolásával nemcsak a református püspöknek és tudósnak tartozunk, hanem egyházunk múltjának, jelenének és jövőjének is. Állhatatos elkötelezettségével győzte meg az akkori kételkedőket, s vitte keresztül nemcsak az egyetem ügyét, hanem egyházunk minden területen szükséges építését. Hitvalló bátorságának példájára ma legalább annyira szükségünk van, mint harminc évvel ezelőtt.”

Ezt követően Juhász Gyula *Testamentum* című megzenésített versét énekelte a néhai püspök leánya, Mészárosné Hegedűs Zsuzsanna előadóművész, a Budapest-Cimbalom Utcai Református Egyházközség lelkipásztora.

Testvére, Ifj. Hegedűs Loránt, Budapest-Szabadság téri lelkipásztor háláját fejezte ki a szoborállításért, és ezáltal édesapja hagyatékának maradandó megörökítéséért. Megköszönte a szervezők, Lezsák Sándor és Gulyás Gergely támogatását, az alkotást pedig Lantos Györgyi szobrászművésznak. Kifejezte, hogy a két lelkészé lett Hegedűs-leszármazott gyülekezeteiben, a Szabadság téri és a Cimbalom utcai egyházközségben igyekeznek Ravasz László örökségét is tovább vinni.

Őszintén beszélt arról, hogy belső revízió alá kellett vetnie nemzeti radikális elkötelezettségű közéleti szerepvállalását, és hogy mindez mennyiben szűkítette be édesapja egyházkormányzói mozgásterét. A múltbeli vagy akár jövőbeni nézetkülönbségek ellenére is az Isten iránti szeretet, a honszeretet és az ebből fakadó nemzetféltés azok, amik fontos összekötő kapcsot jelentenek a református egyházban – fogalmazott.

Az ünnepség koszorúzással ért véget, amely alatt Szabó István tárogatóművész hazafias dallamokat játszott. A rendezvény zárásaként a résztvevőket a szoborpark túloldalán álló Kölcsey házba invitálták, ahol a család jóvoltából kiállítást rendeztek Hegedűs Loránt életéről.

Riporter: Pomáziné Licskay Eszter. 2025. november 03., hétfő

Források- parokia.hu, ehir.ro

Képek: Vargosz

A felvidéki magyar református közösség életképes

Az egyháznak mindent meg kell tenni a béke eléréseért és azért, hogy az emberi pusztítás, rombolás és öldöklés minél hamarabb befejeződjön – mondja az ukrán-orosz háborúról a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspöke. Géresi Róbert ugyanakkor úgy látja, hiába hivatkoznak még ma is sokan a keresztyén értékekre, az egyházak társadalmi megbecsültsége egyre csökken. A református egyház vezetőjét interjúnkban személyes útkeresésről, létszámában zsugorodó gyülekezetekről, a felvidéki magyar reformátusok sokszínűségéről, a szolgálat iránti elköteleződésről és arról is kérdeztük, szabad-e az egyháznak politikai kérdésekben megnyilatkoznia.

Ha jól tudom – mai szóhasználatnál élve –, pályaelhagyónak számít. A műszaki-mérnöki pályát hagyta el a lelkipásztori hivatás kedvéért. Hogyan történt mindez?

Noha egy erős református hagyományokkal rendelkező faluban, Kisgéresben születtem, sokáig valóban úgy voltam vele, hogy nem a lelkészi, hanem műszaki-mérnöki pályán indulok el. Műszaki beállítottságú voltam, a matematika és a fizika érdekelt elsősorban. Nem volt tehát kérdés számomra, hogy a királyhelmeci gimnázium és az érettségi után a pozsonyi műszaki egyetemre jelentkezsek. Fel is vettek,

és tulajdonképpen itt, Pozsonyban született meg bennem a döntő fordulat. A pozsonyi egyetemista éveim alatt ugyanis kapcsolatba kerültem egy református ifjúsági közösséggel még Mikó Jenő püspök lelkészsége idején. Ennek a közösségnek köszönhetően formálódott át az életem, és vett olyan irányt, hogy a teológia felé indultam el. 1988-ban felvételiztem a prágai teológiára. Abban az időben szinte kivétel nélkül Prágában tanultak a felvidéki református teológusok. Így lettem tehát teológus, a teológia elvégzése után pedig református lelkipásztor. Volt tehát az életemben egy rövidebb útkereső időszak.

A keresztyén ember tapasztalata, hogy a Jóisten sokszor nem közvetlenül, hanem az ember életében később meghatározóvá váló személy által közvetíti az ő üzenetét és akaratát. Ki vagy kik gyakorolták önre a legnagyobb hatást ebben az útkereső, majd az ezt követő időszakban?

A pozsonyi éveimben egy fiatal keresztyén család fogadott be magához – nemcsak a szó fizikai, hanem lelki-szellemi értelmében is. Ez akkor nagyon sokat jelentett – különösen hitem formálódása és megerősödése szempontjából. A teológiai tanulmányaim során pedig a diáktársak jelentették azt a közeget, ahol hitemet még inkább megélhettem, és ahol mindez a legnagyobb természetességgel kibontakozhatott. Egy kis kollégiumban voltunk összezárva, aminek nagy

közösségformáló ereje volt. Megismertük egymást, sokat vitatkoztunk, beszélgettünk. Különböző helyekről érkezünk, mégis egy nyelvet beszéltünk. Ezeknek az éveknek az ereje meghatározó számomra, és el kell ismerjem, hogy mindez a mai napig megmutatkozik a lelkeszi szolgálatomban. Nem véletlen, hogy mindmáig szoros baráti és testvéri kapcsolatban állok az egykori teológustársaimmal. Ha tehát a prágai évekre gondolok, akkor nem egy személyt, hanem ennek a közösségnek az erejét emelném ki. Egymás hite által tudunk formálódni és hitben erősödni. Nagy ajándéka ez az időszak az életemnek.

Van-e ebből az időszakból olyan fontos és meghatározó vezérigéje, amely azóta is végigkíséri a lelkeszi szolgálatát?

A bibliaolvasó ember élete során sok-sok Igét kap, ami átlendítheti élete egy-egy nehezebb szakaszán vagy éppen megerősítheti hitében és örömeiben. Jól emlékszem, hogy pozsonyi vívódásaim közepette Lukács evangéliumának meghatározó történetei voltak azok az igei üzenetek, melyek megerősítették bennem, hogy a lelkeszi pályára elhívást kaptam.

Két és fél évvel ezelőtt választották meg a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház püspökévé. Megválasztása után azt nyilatkozta egy interjúban, hogy a püspöksége előtti időszaknak a legnagyobb eredménye a Kárpát-medencei óvodahálózat kiépítése volt. A jövő feladata pedig – tette hozzá – az lesz, hogy ezeket a megépülő vagy megújuló épületeket, intézményeket lélekkel töltsék meg. Hogy állnak ezzel a munkával, sikerült ez a küldetés?

Összesen huszonnégy olyan református intézményről – óvodáról és bölcsődéről – van szó, amely a program kapcsán megépülhetett. Szeretném kihangsúlyozni, hogy ezek az intézmények nemcsak a református egyházat, hanem az egész felvidéki magyar közösséget szolgálják. Vannak olyan települések, ahol már jó ideje teljes kapacitással működnek ezek az intézmények és vannak olyanok, ahol nemrég történt meg az épület átadása, vagyis az intézmények még mindig felfutóban vannak. Ha azonban az egész hálózat feláll, mintegy ezer gyermek lesz gondjainkra bízva (ez a létszám jelen pillanatban hétszáznál jár). Azt gondolom, hogy ezt a számot nem szabad lebecsülnünk. És ha innen nézzük, akkor elmondhatjuk, hogy sikerült lélekkel megtöltenünk ezeket az intézményeket. Amikor azonban korábban erről beszéltem, nemcsak a nyers számokra gondoltam, hanem arra is, hogy az itt dolgozó pedagógusokat összefogjuk, az oktatói-nevelői munkában pedig szakmai segítséget nyújtunk nekik. Ezeknek a törekvéseinknek is van már számos eredménye: például most ősszel is szervezünk pedagógusainknak egy olyan kétnapos továbbképzést, amely során nemcsak a pedagógusszakmát érintő, de hitbéli kérdéseket is meg tudunk beszélni egymással.

Összesen hány pedagógust foglalkoztatnak?

Ha minden helyszínen elindul az oktatói-nevelői munka, akkor az intézményhálózatban több mint kétszáz óvodapedagógus fog dolgozni. Ez lényegében azt jelenti, hogy további kétszáz lelkeszünk van. Ami egyúttal arra is rámutat, hogy kiépült egy olyan, az egyházzal párhuzamos struktúra, amely szolgálati szempontból legalább akkora jelentőségű munka mint a lelkeszség vagy a gyülekezeti szolgálat. Nagyjából tehát ugyanannyi pedagógusunk van, mint lelkeszünk, és ez hatalmas nagy ajándéka az Istennek. Egyházi közösségünk feladata, hogy szeretetben segítsük az ezekben az intézményekben dolgozó pedagógusokat és szeretetben foglalkozzunk az ide járó gyermekekkel.

A nevelői munkában hogyan jelenik meg az, hogy ezek az intézmények szellemiségükben is keresztyén intézmények?

Fontos kiemelni, hogy nem egy felekezeti intézményhálózatról beszélünk. Pedagógusaink sem feltétlenül reformátusok, vannak köztük más felekezethez tartozók is. Ugyanígy: minden gyerek számára – felekezettől függetlenül – nyitottak ezek az intézmények. Tehát nem egy szűken értelmezett felekezeti óvodahálózatot működtetünk, hanem egy keresztyén alapon álló hálózatot. A keresztyén értékek és a nemzeti közösségünk örökségének továbbadását ugyanakkor komolyan vesszük, fontos elemei a nevelői munkának és a gyermekekkel való foglalkozásoknak – vagyis az intézmények mindennapi életének.

A program indulásakor sokan feltették a gyülekezeteket, hogy lesz-e elegendő gyermek, lesz-e elegendő forrása a helyi református közösségeknek az intézmények fenntartására. Ma már kijelenthető, hogy ez egy példa nélküli sikertörténet?

Igen! Persze azt a hamis látszatot sem akarom kelteni, hogy ne lennének nehézségek. Azt viszont teljes meggyőződéssel kijelenthetem, hogy ezek a nehézségek nincsenek arányban azzal az örömmel, amit ez a szolgálat hozott magával, és azokkal a lehetőségekkel, amiket ez kínálhat az egyházunknak. A nehézségek egyébként is azért vannak, hogy azokon túllépjünk. Persze vannak olyan helyek, ahol nehezebben tud vagy

tudott elindulni egy óvoda vagy bölcsőde, és vannak voltak olyanok, ahol ez könnyebben ment. Egy biztos: amikor 2017-ben, a Kárpát-medencei óvodaprogram elindulásakor ráléptek erre az útra, a gyülekezetek tisztában voltak a buktatókkal, rövid és hosszú távú nehézségekkel, ám a szolgálat iránti elköteleződés ezeknél is erősebb volt.

2019-ben új egyházfinanszírozási rendszer lépett életbe Szlovákiában. Ennek a tapasztalatait ma már szintén le lehet vonni. Megfelelően rendezte az egyházak anyagi helyzetét az új törvény?

Messzebből kezdeném a válaszadást, hiszen Szlovákiában 2019-ig egy olyan törvény szabályozta az egyházak életét, amely még 1949-ben született. Gyakorlatilag hetven éven keresztül egy, a kommunista ideológia által meghatározott törvény foglalkozott az egyházakkal a rendszerváltást követő harminc évben is. Ez egy nagyon áldatlan helyzet volt. Időszakonként voltak egyeztetések a felek – az állam és az egyház – között arról, hogyan lehetne kezelni ezt a kérdést, de soha nem volt meg a politikai akarat és a szándék a változtatásra. Történt ez annak ellenére, hogy a környező országokban sokkal bátrabban hozzá mertek nyúlni ehhez a témához. Talán a magyarországi tapasztalatok az olvasók számára ismertebbek, de a liberálisnak tekintett Csehország példáját is megemlíthetjük, ahol az elmúlt harminc évben ezt a kérdést sokkal méltányosabban kezelték, mint Szlovákiában. Az a 2019-es törvénymódosítás tehát, amely a történelmi egyházak javaslatait figyelembe véve és azok támogatásával született meg, nagyon időszerű volt. Nagy eredménye, hogy a források felhasználásában az egyházak szabaddabban keztek kaptak. A korábbi rendelkezések gyakorlatilag megbénították az egyházakat ezen a téren. Persze egy sor másik kérdéssel, mint például a kárpótlások ügyével az új törvény sem foglalkozik, ám ennek ellenére – ha a nagy egészet nézzük – a korábbihoz képest előrelépésként értékelhető. Hozzá kell tennem, hogy a világjárvány és az ukrán-orosz háború okozta gazdasági nehézségek miatt a törvényre ráférne egy – a lényeg, vagyis a törvény magját nem érintő, de mégis fontos – módosítás, és ezt a történelmi egyházak kezdeményezték is, azonban a második olvasatban ez a folyamat a parlamentben elakadt. A szlovák kormányválság pedig egyelőre – nagyon úgy tűnik –, hogy egy jó időre el is napolta a módosítás elfogadását.

Az, hogy a drasztikusan megváltozott gazdasági környezetet a törvény néhány elemének felülvizsgálatát követeli meg, nem szorul különösebb magyarázatra. Az viszont annál inkább, hogy a módosítás ennek ellenére sem történt meg. Mi az oka ennek?

Véleményem szerint egészen különös helyzet állt elő Szlovákiában. Hiszen miközben a társadalom nagy része fontosnak tartja az egyházak által hirdetett alapvető keresztyén értékeket, és erre gyakran hivatkozik is (hozzátesszem: ezt a politikusok is előszeretettel

megteszik), addig mintha az egyházak alacsonyabb társadalmi megbecsülést élveznének, mint az indokolt lenne. Érzékelik ezt a politikai szereplők is, így különösebb kockázat nélkül tehetik félre az egyházzal kapcsolatos ügyeket.

Az imént az egyházi ingatlanok kárpótlásának rendezettségére utalt. Az egyházi javak visszaszolgáltatása Szlovákiában sem teljesen, sem részlegesen nem valósult meg. Olyan kérdés ez, amelyet az egyháznak – ha reálisan tekint a helyzetére – el kell engednie és az ez irányú követeléseit fel kell adnia, vagy van itt még keresnivalója?

Nem mondunk le semmiről, még akkor sem, ha ennek jelen pillanatban nincs is nagy realitása. De nem is tehetjük ezt meg, hiszen az elvett ingatlanok nem is az egyetemes egyház, hanem a gyülekezetek vagyonát képezték, és a gyülekezeteink ragaszkodnak ahhoz, hogy amit az őseik – jellemzően adományokból – létrehoztak, felépítettek, azt valamilyen formában visszaszerezzék. A református egyház tehát ezt a kérdést nem engedheti el, és nem is fogadhatja el a jelenlegi helyzetet. A kárpótlás egyébként a beneši dekrétumok következtében elkobzott vagyonok esetében sem történt meg – itt is volna feladata az államnak, hogy az egyházi javakat visszaszolgáltassa. De ne legyünk igazságtalanok: volt néhány épület, amit visszakaptunk az államtól, csak hogy azok zömében teljesen használhatatlan, romos állapotban voltak, így nem is lehetett velük mit kezdeni.

A legutóbbi, 2021-es népszámlálási adatokból azt látjuk, hogy a korábban mintegy 100 ezres felvidéki református közösség tíz év alatt 85 ezer főre csökkent. Az egyház vezetése hogyan értékeli a számokat?

A népszámlálási adatok alapvetően mindig pillanatfelvételt mutatnak az egyházak lélekszámáról, helyzetéről. Ezeket az eredményeket már csak ezért is kellő higgadtsággal kell végiggondolnunk és elemeznünk. A fogyás és a templomba járók számának csökkenése tény, de erről a lelkészek, a gyülekezetek, a presbitériumok saját tapasztalatból is tudtak. Azokon a vidékeken ugyanis, amelyeken református gyülekezetek működnek, továbbra is jelentős a belső és a határon túlra történő elvándorlás. Ez és más negatív demográfiai mutatók – például a születések alacsony száma, az előregezés, a halálozások magas száma – egyébként is markánsan jelen vannak a felvidéki magyarság és így a felvidéki magyar reformátusok életében. A megfigyelt tény tehát tény, de némileg biztató, hogy a belső egyházi nyilvántartás alapján messze nem olyan jelentős, mint az első látásra a népszámlálási adatokból kiolvasható. Ennek alapján 50-60 ezer embert tartunk nyilván reformátusként, ezek olyan emberek, akik konkrétan bekapcsolódnak az egyes gyülekezetek életébe és azoknak aktív tagjai. Ebben az összevetésben nem tapasztalható akkora arányú csökkenés, mint amire a népszámlálási adatokból következtetni lehet-

ne. Azt ugyanakkor el kell ismernünk, hogy évente kétszer annyi temetés van, mint amennyi keresztlő az egyházunkban, és ez ma már tendencia, nem csak egy-egy év kirívó adata. Ez önmagában is mutatja, hogy mi a helyzet és szembesít a valóságos számokkal. Másik oldalról nézve azonban gyülekezeteinkben él az egyház, a gyülekezetekben szolgálunk. Nagy örömmel tapasztalom, hogy a lelkesi közösség, a presbitériumok, a gondnokok mindent megtesznek annak érdekében, hogy a református gyülekezetekben, istentiszteleteken, gyülekezeti alkalmakon, hittanórákon vallást tegyenek hitükről és annak mélységéről, ezzel is megszólítva azokat, akik leendő tagjai lehetnek gyülekezeteinknek. Csak egy szám mindehhez: a nyári szünet két hónapjában négyezer gyermeket táboroztattunk, ami véleményem szerint egy nagyon jelentős létszám. Ezekben a napközis táborokban igyekeztünk a keresztyén hitet és egy kis magyarságtudatot csöpögtetni a ránk bízott gyermekek szívébe. Az a közösség, amely négyezer gyermeket képes összegyűjteni, azt bizonyítja, hogy életképes. Bízom a Jóisten oltalmában, hogy az a munka, ami az egyházunk gyülekezeteiben és intézményeiben folyik, jó földbe hullik, növekedésnek indul és gyümölcsöt terem.

Ahogy korábban már utaltunk rá, mintegy kétszáz lelkes szolgál a református egyházban a Felvidéken, van viszont háromszáznál is több gyülekezet. Van-e az egyháznak stratégiája, megoldása az egyre aggasztóbb méreteket öltő lelkeszhiányra?

Ebben az összefüggésben nagyon hasonló a helyzet az egész Kárpát-medencében, vagyis ez nem csak egy felvidéki sajátosság. A Magyarországi Református Egyházzal közösen meghirdettük, hogy ez a mostani kalendáriumi év a lelkesi hivatás éve legyen. Elindítottunk közösen egy olyan folyamatot, amely abba az irányba próbálja terelni a fiatalokat, hogy válasszák ezt a szép hivatást. Szembesülnünk kell azonban azzal, hogy vannak olyan vidékek, ahol a lelkeszhiánnyal nagyon komolyan számolni kell. Persze nem csak ebben az évben szeretnénk ezzel a kérdéssel hangsúlyosan foglalkozni és nem csak kampányszinten, hanem átfogóan és hosszútávon. Be kell tudnunk mutatni ennek a hivatásnak a szépségeit és örömeit. Mindezeket fel kell tudnunk mutatni azoknak, akik érzik magukban az elhívást, hogy a lelkesi hivatás útjára lépjenek. Tudjuk, hogy az Úr meghallgatja az imáinkat és bízunk benne, hogy küldd szolgatársakat, mert ahogy a jól ismert bibliai igéből tudjuk: az aratnivaló sok, a munkás pedig kevés.

Zavaros világban élünk és ez a szomszédunkban, Ukrajnában dúló háborúval csak még inkább fokozódott. Ebben a helyzetben sokan azt is várják az egyháztól, hogy az ehhez hasonló társadalmi-politikai kérdésekben is útmutatást nyújtson az embereknek. A kérdés nem az, hogy az egyháznak meg kell-e szólalnia, hanem az, hogy mit kell mondania és mit kell képviselnie.

Egyetérttek: az egyháznak minden jelentős kérdésben meg kell szólalnia, és azt hiszem, hogy minden jelentős kérdésben meg is szólal. A kérdés csak az, hogy melyek azok a csatornák, amelyeken keresztül megszólalhat. Az orosz-ukrán háborúval kapcsolatban a református egyház azonnal, már a háború kitörése napján lépett. Egy nappal azután, hogy megérkeztek a háború kitöréséről szóló hírek, mi már válságstábot állítottunk fel. Olyan lelkesek voltak ennek a tagjai, akik Kárpátalján jó kapcsolatokkal rendelkeznek: tisztában voltak azzal, hogy egy ilyen konfliktusban mivel és hol tudunk valódi segítséget nyújtani. Egyházunk szeretetszolgálatára szinte azonnal adománygyűjtést szervezett és a magyarországi diakóniai szolgálattal közösen egy korábban soha nem látott – mondhatni történelmi nagyságú – adakozás valósult meg ennek nyomán. Nagyon sokat segítettek azok a gyülekezeteink is, melyek földrajzilag közel vannak az ukrán-szlovák határhoz – már akkor is, amikor az állami segítség még sehol sem volt. Egyrészt tehát elmondhatjuk, hogy a diakóniai szolgálatunk jelmondata („Jutalmam, hogy tehetem”) jegyében segítettünk a bajban. Másrészt azt is világossá kell tegyük az emberek számára, hogy az egyház mindig csak a békéről és a megbékélésről beszélhet. Az egyház mindig csak a béke oldalán állhat. Azt kell hirdetnünk, hogy mindent meg kell tenni a béke eléréseért és azért, hogy az emberi pusztítás, rombolás és öldöklés minél hamarabb befejeződjön.

Szeptember 30-án választások lesznek Szlovákiában, amely – mint minden eddigi választás – a felvidéki magyarság számára különös tétet bír. Ebben a kérdésben is elvárható az egyháztól, hogy ugyanolyan határozottan formáljon véleményt, mint a háborúval kapcsolatos kérdésekben? Egyáltalán: az egyháznak mi a dolga a politikával?

A keresztyén embernek mindig fel kell vállalnia azokat az értékeket, amiket saját életére nézve érvényesnek és igaznak tart. Úgy gondolom, hogy ugyanígy kell eljárni akkor is, ha ezek az értékek a társadalmi érdekérvényesítés kérdését érintik. Meg kell tehát szólalnunk, nem maradhatunk csendben, ha azt tapasztaljuk, hogy az emberek útmutatást várnak tőlünk. Igaz ugyan, hogy nem vagyunk szociológusok, nincsenek egzakt adataink a társadalom állapotáról és hangulatáról, de emberek között szolgálunk, és érzékeljük, hogy az emberek rendkívül csalódtak a politikában és a politikusokban. Nagy a kiábrándultság. Ez leginkább abból táplálkozik, hogy az elmúlt bő egy évtizedben nem volt, vagy legalábbis nem volt megfelelő szintű a felvidéki magyarság érdekképviselője a szlovák parlamentben. A politikai megosztottság az embereket elkésztette, és ma már nem egyszerű ebben a helyzetben arra biztatni őket, hogy a múlt csalódásai ellenére menjenek el, vegyenek részt a választásokon, és szavazzanak azokra a jelöltekre, akik a magyarság érdekeit képviselik. Nekünk azonban a többi között mégiscsak az a feladatunk,

hogy – ha ezt igénylik – segítsük őket bölcsen dönteni. A bölcs döntés pedig az, hogy ha nem a széthúzás, hanem az összetartozás irányába teszik le a voksukat. A felvidéki magyar közösségnek szüksége van a politikai érdekérvényesítés eszközére. Enélkül ugyanis a lemorzsolódás, az elfogyás csak gyorsulni fog – ebből a szempontból csak negatívan tudom értékelni a helyzetet. Ugyanakkor Isten gondviselésében reménykedve bízom abban, hogy létrejöhet egy olyan politikai erő, amely ezeket a kedvezőtlen folyamatokat képes megállítani és visszafordítani.

Vannak erre jó példák a Kárpát-medencében. Például Erdélyben vagy a Délvidéken, ahol mindez többé-kevésbé megvalósult.

Így van. Az erdélyi és a vajdasági magyarság megtudta magát úgy szervezni, hogy az érdekképviselét ellátó politikusok akár az adott ország kormányában is szerepet vállalnak. Nagyon fontos az, hogy ezeket az eredményeket a közel félmillió felvidéki magyarság is elérje, ezért mindenkit arra biztatok, hogy szeptember 30-án jó döntést hozzon. Az egyházban szolgáló lelkészek szinte kivétel nélkül ezen a véleményen vannak, és bár látjuk a nehézségeket, de reménységben vagyunk.

Az idén 100 éves volt a Szlovákiai Református Keresztény Egyház, amely Pozsonytól Királyhelmecig egy nagyon sokszínű közösség. Ezt a száz évet és ezt a közösséget ugyan egy kényszerhelyzet hozta létre, de az évtizedek alatt saját identitással rendelkező közösséggé nőtte ki magát. Hogyan látja, mi ennek a közösségnek a legfőbb ereje?

Egyrésztől hálát kell adnunk az Istennek, hogy még mindig vagyunk, és hogy száz éven át megtartott minket. Másrésztől valóban sokszínű közösség vagyunk, hiszen például a keleti régiókban vannak szlovák gyülekezeteink is, melyek történelmileg szlovák gyökerekkel rendelkeznek. De régióként is különbözünk, más-más néplelekkel rendelkezünk: más egy bodrogi gondolkodása, mint egy mátyusföldi vagy akár egy csallóközié. De ezekért a különbségekért szintén hálát adhatunk az Úrnak, hiszen nem kell uniformizálni: ezeket az örökségeket tovább kell vinnünk és éltetnünk. Erősségünk pedig egyértelműen abban áll, hogy bizonyosságot tehetünk Isten szeretetéről és kegyelméről. Több mint háromszáz településen vagyunk jelen, és nem egy olyan falu vagy város van ezek között, ahol a református templom és a református parókia a felvidéki magyarság utolsó bástyái. Ebből a szempontból is kiemelt szerepe van a református egyháznak.

Végezetül engedjen meg még egy személyesebb kérdést. A püspöki tisztség egy meglehetősen sokrétű feladatkört kíván meg. Mi az, amit mindebből a szívéhez leginkább közelállónak talál, és mi az, ami leginkább nehezebbre esik vagy ami leginkább fárasztja?

A hetekben Kolozsváron jártam, és az ottani teológia jeles professzora azt kérdezte tőlem, vannak-e álmatlan éjszakáim, amire azt feleltem, hogy nincsenek. Talán azért sincsenek, mert püspökségem előtt tizenkét éven át Fazekas László mellett püspökhelyettesként, a Zsinati Tanácsban pedig, amely tulajdonképpen az egyház kormányzata, húsz éven át szolgáltam. Nagyon örülök annak, hogy kitűnő munkatársak vesznek körül. Valódi közösséget alkotunk. Ezt a közösségi munkát és összefogást szeretném kiemelni, hiszen minden nehézség és véleménykülönbség ellenére testvéri közösségben tudunk szolgálni és bizonyosságot tenni. Ezt egy csodálatos ajándéknak tartom. Feladatommak tekintem, hogy minél több embert bevonjak az egyházi szolgálatba és azt, hogy ebben a testvéri lelkületben tudjunk tovább szolgálni.

Langschadl Mátyás

Fotók: reformatata.sk-Színes / Interjú Géresi Róberttel.
Szabad Újság 2024. 02. 08.

Forrás: szabadujsg.sk

A Békés-Bánati Egyházmegye létrejötte

Interjú dr. Hegyi Ádám történésszel

A temesvári találkozó istentiszteletet követő részében megkértük Dr. Hegyi Ádámot, a Szegedi Tudományegyetem történészét, hogy röviden foglalja össze olvasóink számára, hogy miként alakult ki és hogyan alakult a Békés-Bánati Református Egyházmegye sorsa az évszázadokon át.

Téglásy Sándor (TS): Docens úr, ön már jó pár éve vezetője egy olyan egyháztörténeti kutatócsoportnak, mely egyházmegyéink, vagyis a történelmi Békés-Bánati Református Egyházmegye történetével is foglalkozik, múltjának feltárásán, értékelésén és a nyilvánossággal való megosztásán dolgozik. Legelőször arra szeretném kérni, foglalja össze számunkra, hogy mikor jött létre az Egyházmegye, hogyan változott megnevezése, területe. És vajon miért nőtt olyan nagy kiterjedésűre?

Hegyi Ádám (HÁ): Trianon előtt közvetlenül úgy hívták ezt az egyházmegyét, hogy Békés-Bánati Református Egyházmegye. Viszont történelmileg nem rögtön ezzel az elnevezéssel indult. A református egyház a Kárpát-medencében a 16. században kezdett kialakulni, és a század végére lehet azt mondani, hogy az egyházigazgatás határozott vonalakat húzott az egyes területi egységek között.

A 16. század végén a "Körös-Marosközi Szent Társaság" névvel illették ezt az Egyházmegyét, illetve hívták Makói Egyházmegyének is. Talán a Makó névből is érthető lesz, hogy ez földrajzilag a Körös és a Maros közötti területet jelentette, hiszen a 16. században itt voltak a törökök, és ugyan tudjuk, hogy Temesváron Szegedi Kis István jelentős szervező erővel elindította a

reformációt, de abból nem lett egyházmegye. Ami Temesvárt és tágabb környékét illeti, ez a régió, vagyis a Bánság rögtön a kezdetekben még nem tudott betagozódni ebbe az egyházmegyébe. Területileg leginkább a Körös és a Maros közé esik ennek az Egyházmegyének a működése. A Marostól délre levő területeken voltak ugyan protestánsok, de ők a 17. századra nagyjából eltűnnek, vagy nagyon minimálisra csökkent a létszámuk. Tehát az egyházmegye első neve a “Körös-Marosközi Szent Társaság” volt.

Aztán a 18. században, amikor már a török hódoltság végeztével helyreáll a Magyar Királyság egysége, újabb nagy egyházigazgatási reform következett. Egészen pontosan az 1734-es volt a meghatározó esztendő. Ekkor állapították meg, hogy hol legyen az egyházmegyéek határa. Ekkor új neveket adnak és létrejön a “Békési Református Egyházmegye”. A név ekkor bár megváltozott, a terület mégis ugyanaz maradt: még mindig a Maros és a Körös közötti régióra terjedt ki.

Ekkor a Marostól délre még nem igazán lehet beszélni református közösségekről. Amikor viszont II. József 1781-ben kihirdeti a türelmi rendeletet és a protestáns felekezeteket is bevett vallásnak ismeri el, akkor itt is elindul egy szerveződés. Spontán és szervezett telepítések egyaránt sor kerül és ezek a Marostól délre is terjedni kezdenek. A spontán terjedés azt jelenti, hogy az északabbra élők elkezdnek kivándorolni. Alapvetően református jobbágyok voltak, akik földet és megélhetést kerestek a Bánságban, mivel itt több volt a lehetőség. Másrészt telepítések is történnek. Maga a király és a nemesek is hívnak telepéseket, akik a Bánságban református falvakat hoznak létre.

Most ugye Temesváron vagyunk. A Bánság utóbb Romániához került részét illetően Rittberg (magyarul Végvár) volt az egyik első református telepés falu, de említhetjük Lieblinget is, bár utóbbinak mostanra már nincs református közössége.

Aztán 1821-ben következik még egy egyházigazgatási reform, és akkor azt mondták, hogy az egyházkerület már akkor ára nőtt – magában foglalja a Marostól délre eső területeket egészen az Al-Dunáig, tehát egészen Belgrádig – hogy hát ezt már nincs értelme békésinek nevezni, mivel területe nagy része már nem Békés megyében van. És ekkor hivatalosan is felveszi a Békés-Bánáti Egyházmegye nevet, és egészen Trianonig ezt viseli.

Bár hatalmas területről van szó, a terület nagyságából adódóan nincsenek sűrűn lakott, egymáshoz közel lévő református közösségek. A Bánságban elég nagy távolságra vannak egymástól a református falvak, települések. Az eredeti magban, Békésben, tehát a Körösök mentén viszont viszonylag közel voltak ezek a közösségek. Így nem érte volna meg ez egy külön bánsági egyházmegyét szervezni ekkor, mert nem volt akkora közösség, hogy önállóan, Békéstől függetlenül tudjanak működni.

TS: Köszönöm ezt azt áttekintést a Trianonig tartó időszakról. Mi történt utána ezzel a nagy területtel, amely területi kiterjedése alapján szinte akár önálló egyházkerület is lehetett volna? Hogyan alakult az egyházmegye további sorsa? Milyen szervezeti egységek vették át a helyét az első világháborút követően?

HÁ: Igyekeztek a valósághoz alkalmazkodni. Ha Trianont nézzük, új államalakulatok jöttek létre ezen a területen. Ezek mára részben megszűntek, hiszen Jugoszlávia, a Jugoszláv Királyság, már réges-rég nem létezik. Egy idő után kénytelenek voltak az elszakadt református közösségek önálló szervezeti egységet szervezni maguknak, mert az államhatáron túl nem léphettek. Ami a Jugoszláv Királyságot illeti, ez azt jelentette, hogy a Szlovéniától Szerbiáig terjedő területen egyetlen református egyháznak kellett létrejönni, és azt osztották fel egyházmegyékre. Ezek közé tartozott a Bánáti, meg a Bácskai Egyházmegye, vagy a szlavóniai, hogyha megyünk tovább Horváthország fele.

Fontos megjegyezni, hogy a Jugoszláviában maradt magyar nyelvű közösségnek csak egy kis hányada volt református, a többség katolikus volt. Ebből adódóan ők azt mondták, hogy az előállt helyzetben egyetlen jugoszláviai református egyházban gondolkodnak, és ami Békés-Bánátból maradt, azt Bánát néven meghagyták önálló egyházmegyének. Nagybecskerek volt talán a legfontosabb központ, illetve Torontálvásárhely.

Románia területén, vagyis Nagy-Románia létrejöttkor, megszervezték egy egyházkerületet, ez lett a Királyhágómelléki Egyházkerület – ez most is létezik. A Királyhágómelléken pedig azt mondták, hogy ha már a Békés-Bánát nevet nem lehet így megtartani, akkor legyen Bánáti Református Egyházmegye – ennek első esperese a temesvári Szabolcska Mihály volt. Ehhez akkor még az aradiak is hozzátartoztak, bár később ők önálló egyházmegyévé alakultak.

Ami Magyarországot illeti pedig a két világháború között nagyon sokáig megmaradt a Békés-Bánáti Egyházmegye név. Ez kifejezte az ottani egyházmegye azon igényét, hogy ha majd sikerül a határokat módosítani, akkor ismét létrejöhessen a nagy Békés-Bánáti Egyházmegye. Ez azonban mint tudjuk nem történt meg, mert a bécsi döntések során ezt a területet nem csatolták vissza. 1948-ban pedig létrejött a kommunista államberendezkedés Magyarországon, aminek pedig egy újabb egyházreform lett az eredménye. Ekkor jött létre az anyaországban a Csongrádi és a Békési Református Egyházmegye.

TS: Köszönöm, hogy kiegészítette a hiányzó részekkel ezt az áttekintést. Fontos, hogy ezeket az előzményeket ismerjék a mostani találkozón résztvevő hívek és az újságolvasók. Nagy boldogság, hogy a kommunizmus bukását követően viszonylag rövid idő elteltével megint lehetőség van arra egy ideje, hogy az egykor egyetlen egyházi szervezeti egységben élő gyülekeze-

tek – bár továbbra is más országban vannak és mindennapjaikat öt esprességhez tartoznak – idén már tizedik alkalommal megélhetik a testvéri összetartozás érzését.

HÁ: Igen, nagyon szép. És úgy látom, hogy áldás is van ezen a találkozón, hiszen idén már a tizedik találkozónál tartunk. A covid ugyan közbeszólt, de Istenünk mégis megtartotta ezt a közösséget. Rendszeresen találkozhatunk, és én magam is sokat járom ezt a vidéket. Örülünk annak is, hogy nagyon pozitív és támogató véleményeket kap a munkánk.

TS: Nagyon szépen köszönöm a beszélgetést.

Temesvár, 2025 október 5.

Eredetileg megjelent a Temesvári Heti Új Szóban.

RÁCZ KÁROLY VILÁGA

Hitvallásos értékek a bánsági magyar-holland kapcsolatok történetéből

Állandó rovat, megnyitva 2025 október 31-én

Rácz Károllyal készült önéletrajzi vonatkozású interjú, kelt 1924. november 29, Szápárfalva. Talán egyike a halála előtt írt utolsó leveleinek. Megjelent a „Kálvinista Szemle” 1925. márc. 14. számának a 90-91. oldalán-VI. évf. 11. szám. Rácz Károly levelét alábbiakban módosítás nélkül újra közöljük.

Egy fejezet egyházunk legújabbkori történelméből

- Rácz Károly szápárfalvai lelkész elhunyt alkalmából. -

A múlt héten hunyt el Rácz Károly ref. lelkész a krassó-szörénymegyei Szápárfalván 82 éves korában. Rendkívül érdekes egyéniség volt. Ahhoz a régebbi nemzedékhez tartozott, amely még öntudatosan követelte a református hitvallások elveinek érvényesítését a magyar egyházi életben. E célból „Szabad Egyház” címen lapot is indított, amely sok egyoldalúsága mellett erőteljes hangú, figyelmeztető volt abban a korban, amely a legszíntelenebb és legszürkébb volt az egyháztörténelemben. Rácz Károly és társai tehát – bár a maguk módja szerint és nem mindenben látva tisztán – az egyház történelmi szellemének voltak őrizői és harcosai egy oly korban, amely például nem tudta megérteni azt, hogy hogy lehet valaki theologiai meggyőződésből az állami iskolák ellensége.

Csak természetes, hogy a mi figyelmünk már ezért is Rácz Károly felé fordult. És a múlt év nyarán Szabolcska Mihály útján megkértük, hogy életideáljairól, küzdelmeiről adjon a *Kálvinista Szemle* részére interview-t, vagy legalább néhány feljegyzést. Így jutottunk nemrégiben az alábbi levélhez, amely talán

az utolsó cikke volt a harcos aggastyánnak. Benne a legújabb korból egy darab egyháztörténelmet talál az olvasó. A hosszú levél elvi részletei a következők:

„1. Hogy a „Szabad Egyház”-zal fellépjek, arra az indítot, hogy a „Magyar Protestáns Egyházi és Iskolai Figyelmező” megszűnt. Én ugyanis olyan légkörben forgottam, hol a hitvallásos theologia elvei megszilárdultak bennem. Révész Imre, Balogh Ferenc, Imre Sándor, több más kálvinista református férfiakal érintkezvén a hazában, 1866 -- 67-ben teljes egy évig tanultam dr. Böhl Ede hittanár vezetése alatt Bécsben, majd anyagi eszköz hiányában, Hollandiában nem érintkezhetvén személyesen a holland testvérekkel, csak Elberfeldig mehettam el, hol tizenöt napot töltöttem el. Dr. Kohlbrügge lelképásztortól az Elberfelden levő holland ref. egyház valódi kálvinista prédikátorától elszilárdulást tanultam. Egy ref. amszterdami lelkésszel személyes ismeretségbe jutottam, ki Budapesten velünk összejövetelt tartott 1892-ben. Ez volt H. A. J. Lütge. Mint szinte a Kohlbrügge utódával, Künzli Gyulával levelezésben álltam. Lanyhának találtam mind a *Debreceni Protestáns Lapot*, mind a Czelder által Figyelőt: határozott szilárd irányú lapot óhajtottam létesíteni. Bár egyszerű vidéki, falusi lelkész voltam: a *Szabad Egyház*-at mindjárt üdvözölték. Gróf Kuun Géza kálvinista főúr azt mondta a tanárok társaságában: Nekem jár egy olyan egyházi lap, amilyen, tudom, hogy Erdélyben senkinek sem jár. Márki Sándor kolozsvári egyetemi tanár erre azt kérdi: Milyen lap az? Gróf Kuun Géza felelte: A Szabad Egyház. Mire Márki mondá: Az nekem is jár. Márki pedig római katolikus. Az első öt számot 1884-ben az ágyai lelkész: Nagy Sándor összepakolva visszaküldte.

Tulajdonképpen a zsinat határozatai érlelték meg bennem a lap megindítását. Dobos János a Ballagi által szerkesztett Prot. Lapban azt írta, illetőleg azzal végezte egy cikkét: „Favete linguis! Ne zsinatoljunk!” Révész Imre is több előkészületet akart a zsinatra. Nem is merték megtartani, míg ő élt. Mihelyt meghalt: mindjárt hozzákészültek. Főként a 181. §. indított fel, hogy a Szabad Egyház-zal fellépjek. Fellépésemet üdvözölték: *Venetianer* Sándor, *Keck* Zsigmond, *Dávid* Gyula, *Szabó* Károly és több mások.

2. A lap 1-ső számának kézírata kész volt már 1883-ban és már nyomtatni is akartam 1883-ban, midőn táviratilag értesítettek, hogy 1883. november 29-én oda való lelkészül megválasztottak. A választás meg lett támadva. De az egyházmegye 1884. áprilisban, a kerület pedig 1884. május 6-án megerősítette a választást. Így aztán 1884. május 29-én foglalván el állásomat, 1884. július 1-én Lugoson kikerült sajtó alól

az 1-ső szám. Két évig elég előfizető volt, de azután majdnem minden évben pótoltam a nyomdai költséget. Létesült a lap elleneinek bosszúságára. Most már járja a végét. Talán még egy számot kiadok. Valami 37 évig állott fenn. Gondoskodtak róla, hogy megszűnjék. 1884-től fogva 1902-ig tizennyolcszor volt ellenem fegyelmi vizsgálat. A királyon kívül mindenféle hatóság elé feljelentettek és büntettek. Szolgabíró, járásbíró, királyi tábla, miniszterium, Egyházmegye, Egyházkerület büntettetett; sőt az aradi jószágigazgatóság 1317/1896. sz. rendeletével elvonta tőlem a harminc hold föld használatát s csak tizenkét évig a kincstár részére gyümölcsözés után, 1909-ben kaptam vissza. Azért vette el tőlem Végh Aurél jószágigazgató a harminc hold föld használatát, mert hazaáruló és államellenes vagyok, az esperes nyilatkozata szerint pedig az állami iskolának *feltétlen* ellensége vagyok. Itt nagyon sokat mondhatnék el, ívekre menő történetet; melynek mikor lenne vége? Ki tudja?!

3. A legfőbb szempont a zsinat határozata. A zsinat a symbolicus könyveket nem vette figyelembe. Saját egyházi hatóságainknak szemére hánytam, hogy Isten igéjét mellőzik. A VIII. Zsoltárt, a CIH-dik kérdést a Heidelbergi Kátéban figyelembe nem veszik. Egyház és iskola isteni rendelésből van összekötve. Az iskola az egyház veteményes kertje, az egyháztól elszakítva, most már nem neveltethetnek az Isten félelmében a gyermekek úgy, mint kellene. Krisztus Urunk is összekötötte az egyházat, az iskolát, az egyházzal, mikor a keresztséget felvette. Nem emberi, hanem isteni intézkedést engedett az egyházi hatóság megrontani. A világi szellem nyert tápot a zsinat végzéseivel.

4. Mint a darázsok, úgy támadtak rám nemcsak kívülről, de belülről is. Maga az Esperes is egy hosszú cikket írt ellene. Azután dr. Hajnal István békésvármegyei főorvos, a szeghalmi lelkész, Oláh György gyulai ügyvéd, *Kanyaró* Ferenc kolozsvári unitárius tanár, ki egy füzetet is adott ki ellene lapunknak. 1884-től 1902-ig tizennyolcszor volt ellenem fegyelmi vizsgálat. Egyszer maga az Esperes volt vizsgáló és szemembe mondta: „Most mindjárt felfüggesztem.” Mikor a szápáryfalvaiak 1883-ben megválasztottak, az Esperes azt mondta: „Rácot nem eresztem be a tractusba, mert szakadást csinál.” Halála után két évtized sem múlt el, már a szakadás bekövetkezett, de nem én általam. Itt is ívekre terjedne a nyilatkozat, mely a támadásokra vonatkoznék.

5. A Balogh Ferenc és Révész Imre, nemkülönben Imre Sándor tanárral való érintkezés voltak rám hatással itthon. Külföldön, Bécsben és Elberfelden Dr. Böhl tanár és dr. Kohlbrügge az Elberfelden levő né-

metalföldi református egyház lelkipásztora. Hazajövet elébb ugyan Sarkadon 1867. október 6-tól 1868. április 12-ig, azután Révész Imre debreceni lelkész mellett segédkedtem 1868-1869-ben október 12-ig. Már itt az intrika megkezdődött ellenem. Tóth Mihály volt losonci lelkész, akkor tudniillik 1868-ban főiskolai hit-tanár, 1869. április 18-án magához hivatott és ezeket adta tanácsul: 1. A prédikációkat jó volna principálisnak elmondás előtt bemutatni. 2. A Nép Zászlójába ne irogassak. 3. A Protestáns Lapba inkább történeti dolgokról irjak. Révész Bálint volt az Esperes 1861-től 1871-ig; ennek is feljelentettek. Egy prédikáciomat elkérte s elolvasta, minden észrevétel nélkül visszaadta. Maga Révész Imre néha jelen volt, de nem szólt soha egy szót sem rosszalólag. Egyszer a Nagytemplomban prédikáltam a III-dik parancsolat alapján. Bent a templomban megvárt s kijövetkor azt mondta: Miért nem mondtam ki: többet káromkodtok, mint kellene. Van kéziratban ötszáz eredeti egyházi beszédem és husz németből fordított egyházi beszéd. De már aligha érem meg, hogy mutatványul egy füzetet kiadhassak. Kohlbrüggétől huszonhárom egyházi beszédet fordítottam. Három füzetben kiadta dr. Böhl. 1874., 75., 76.

Szíves üdvözzel

Szapáryfalva, november 29. 1924.

Rác Károly, rendes lelkipásztor.

Téglásy Sándornak köszönjük ezt a fontos adalékot, illetve a kezünkhöz való eljuttatását.

Missziói parancs (Mt 28,18–20)

Az Úr Jézus feltámadása után missziói parancsot adott tanítványainak, és ehhez kapcsolta a keresztség sákramentumát.

Jézus Krisztus ezt mondta: „Nékem adottot minden hatalom mennyen és földön. Elmentvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek. És ímé, én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” Amen.

Apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtetőjében. És Jézus Krisztusban, az Ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban, aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától, szenvedett Pontius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt és eltemették. Aliszült a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül, fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atya Isten jobbán, onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem az egyetemes anyaszentegyházat, a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Amen.

Szülők és a gyülekezet fogadalmátétele Lelkésze. Akarjátok-e, hogy ez a kisgyermek az Atya, a Fiú és a Szentlélek Isten szövetségébe, a keresztyén anyaszentegyházba a szent keresztség által befogadjassék? Felelet: Akarjuk.

Ígértek-e, hogy e kisgyermeket mostantól fogva úgy nevelitek és neveltetitek, hogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek Istenbe vetett hitéről majd ő maga önként regyen vallást a gyülekezet előtt a konfirmáció alkalmával? Felelet: Ígérjük.

Az egész gyülekezettől kérdezzük: Ígértek-e, hogy fogadjátok-e, hogy gyülekezetünk gyermekeinek hitbeli nevelése érdekében minden tőltek telhető megtesztek? Felelet: Ígérjük és fogadjuk.

Het zendingsbevel van Jézus(Matthéus 28:18–20)

Na Zijn opstanding gaf de Heere Jezus een zendingsbevel aan Zijn discipelen en verbond daaraan het sacrament van de doop.

En Jezus kwam naar hen toe, sprak met hen en zei: „Mij is gegeven alle mach in hemel en op aarde. Ga dan heen, onderwijst al de volken, hen dopen in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest, hun lerend alles wat Ik u geboden heb in acht te nemen. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot de voleinding van de wereld.” Amen.

Apostolische Geloofsbelijdenis

Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde. En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Here; die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, neergedaald in de hel; op de derde dag opgestaan uit de doden; opgevaren naar de hemel, en zittend aan de rechterhand van God, de almachtige Vader; vandaar zal Hij komen om te oordelen de levenden en de doden. Ik geloof in de Heilige Geest. Ik geloof een heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen; vergeving van de zonden; opstanding van het vlees; en een eeuwig leven. Amen.

Formulier om de christelijke doop te bedienen aan Predikant. Ouders, willen jullie dat dit kind wordt gedoopt en daardoor wordt opgenomen in de Christelijke Kerk, in het verbond van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest? Antwoord: Ja, wij willen dit.

Beloofst u dat uw kind, van wie u vader en moeder bent, bij het opgroeien zult voortgaan in een christelijke manier van leven, en hem zo goed mogelijk zult onderwijzen en laten onderwijzen, om hem te leren begrijpen wat het betekend gedoopt te zijn? Antwoord: Ja, wij beloven dit.

De derde vraag is voor de gemeente, belooft u dit kind in liefde en gebed te zullen dragen, en belooft u alles te zullen doen wat in uw vermogen ligt om haar ouders en opvoeders bij te zullen staan? Antwoord: Ja, wij beloven dit.

| dallam: Oak, L. Mason, 1834

1 Nader tot U, o Heer, nader tot U; Drukt mij soms kommer neer, ik zeg het U; Toch zal, trots kruis en pijn, dit steeds mijn wachtwoord zijn: Nader, mijn God, tot U, Nader tot U.

2 Komt soms een donk're nacht over mij heen, Vind ik tot peluw slechts een harden steen; Wakend en slapend, Heer, wensch ik toch altijd meer: Nader, mijn God, tot U, Nader tot U.

3 Gaat soms het smalle pad opwaarts wat steil: 't Voert toch ten hemel op, 't leidt mij tot heil. Engelen, heerlijk schoon, wenken reeds van Uw troon: Nader, mijn God tot U, Nader tot U.

4 Haast is de nacht voorbij, dan schijnt de zon; Ik wijd mij U opnieuw, o Goedheidsbron. 'k Bouw U een Bethel, Heer! en smeeke daar altijd meer: Nader tot U, o Heer; Nader, o Heer!

5 Is soms de weg versperd, eenzaam een ruw, Word' slechts mijn wensch vervuld: Nader tot U. Eindigt mijn pelgrimsloop, dan wordt vervuld mijn hoop: Nader, mijn God, tot U ... eeuwig met U.

A külhoni magyarság támogatása nem függ külső körülményektől. A magyar nemzetpolitika egy sikertörténet, a nemzetegyesítés pedig egy létező valóság.

A külhoni magyarság támogatása nem függ külső körülményektől, így a háború okozta nehéz helyzetben sem kellett egyetlen programot vagy támogatási formát megszüntetni - mondta Nacsa Lőrinc a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára hétfőn Budapesten, az Országgyűlés nemzeti összetartozás bizottságának ülésén.

Nacsa Lőrinc kiemelte, hogy a külhoni magyarság megtartásának egyik feltétele az erős magyar intézményrendszer, ezért az elmúlt 15 évben több mint 6500 a Kárpát-medencében és a diaszpórában működő magyar szervezet és intézmény működéséhez járultak hozzá.

Az identitás megőrzése, a szülőföldön való boldogulás legfontosabb eszköze a minőségi magyar nyelvű oktatás, a magyar kultúra és a magyar egyházak megőrzése, valamint a gazdasági beruházások - jelentette ki az államtitkár.

A támogatások között említette a Szülőföldön magyarul programot, amelyben idén több kérelmet kaptak, mint tavaly, ez pedig azt jelenti, hogy nőtt a külhoni magyar nyelvű intézménybe járók száma, valamint a Kárpát-medencei óvodafejlesztési programot, amelynek köszönhetően az elmúlt időszakban 158 új óvoda, illetve bölcsőde jött létre, valamint megvalósult 727 intézmény felújítása.

A Kárpátaljai Magyar Református Egyház himnusza

Kárpátalja közeli újjáépítésének előlegeként-- Mindig velem, Uram, mindig velem Nader tot U, o Heer, nader tot U ;

1.Mindig velem, Uram, mindig velem , Még ha nem láthat is gyarló szemem! Azért ez énekem: Velem van Istenem, Velem van Istenem, mindig velem.

2. Megmondtad, ó, Uram, híveidnek: Szívükbe küldöd el Szentlelkedet. Templomodda engem tégy hát, és légy velem, Tégy hát, és légy velem, mindig velem!

3. Én megfeszítettem együtt veled, Bennem már csak te élsz: elvégezted. Hitből van életem, Jézus jár énvelem, Jézus jár énvelem, mindig velem.

4. Bánat vagy félelem, kétség ha jó, Hű karja átölel, oltalmaz ő. Nappal s bús éjjelen az Úr mindig velem, Az Úr mindig velem, mindig velem.

5. Ha lelkem a halál völgyébe ér: Ott is te vagy velem, mit félek én? Vessződ megvéd engem. Velem vagy, Istenem, Velem vagy, Istenem, mindig velem.

6. Ha otthon egykoron megláthatlak, Hol többé bűn, halál nem árthatnak, Ezt zengem szüntelen: Velem az Úr, velem, Velem az Úr, velem, mindig velem!

A Kárpátaljai Magyar Református Egyház himnusza--
Szöveg: E. H. Gebhardt | fordítás: Kecskeméti F., -1901

A nemzeti összetartozás akkor tud igazi valósággá válni, ha ez a mindennapok szintjén is megvalósul - fogalmazott Nacsa Lőrinc a Határtalanul programról szólva, amelynek köszönhetően az elmúlt években majdnem 600 ezer anyaországi diák juthatott el valamelyik külhoni régióba a kormány támogatásával, idén pedig várhatóan további 50 ezer résztvevője lehet a programnak.

Az államtitkár beszámolt az idén indult Jövő nemzedéke programról, amelyben külhoni fiatalok közösségeit támogatják: első körben 500 millió forintból 712 pályázatot finanszíroznak, valamint a Kárpátalján meghirdetett új nyelvtanulási programról, amelyben ruszin és ukrán anyanyelvűeket hívnak magyarul tanulni, és amelynek köszönhetően akár 3-6 ezer ember tehet majd magyar nyelvvizsgát.

Sikeres a testvértelepülési program, amelyben 15 év alatt 1100 kapcsolat létrejöttéhez vagy megerősítéséhez járult hozzá, a Külgazdasági és Külügyminisztériummal közös diaszpóra felsőoktatási ösztöndíjprogramban pedig 30 országból újabb 164 hallgatónak ítélték meg támogatást az idei tanévben - tette hozzá Nacsa Lőrinc.

Pánczél Károly a bizottság fideszes elnöke úgy fogalmazott, hogy békében is nehéz olyan nemzetpolitikát vinni, mint amit a kormány képvisel, a válságok korában pedig ez még nehezebb, de mégis elmondható, hogy a magyar nemzetpolitika egy sikertörténet, a nemzetegyesítés pedig egy létező valóság.

Pánczél Károly arról is érdeklődött, hogy milyen tervek vannak a jövőre nézve, különös tekintettel a kárpátaljai közösségek újjáépítésével kapcsolatban. Herczeg Tamás (Fidesz) alelnök rámutatott, ugyan jó, hogy van egy a nemzetpolitika céljait segítő jogszabályi környezet, intézményrendszer és költségvetés, de mit sem ér mindez, ha nem olyan kormány van, amely a mindennapi gondolkodásában és cselekvésében képviseli a nemzetpolitika prioritását.

Szászfalvi László a bizottság KDNP-s tagja azt hangsúlyozta, hogy a külhoni magyarságot érintő sokrétű, folyamatosan és koherensen működő programok mostanra szinte teljesen természetessé kezdenek válni, de fontos rámutatni, hogy ezeknek a békeidőben felépített programoknak a megvédése és fenntartása a jelenlegi körülmények között igenis nagy teljesítmény. - Nacsa Lőrinc válaszában a kárpátaljai magyarság kérdésével kapcsolatban arra mutatott rá, hogy a háború végén segíteni kell majd a Kárpátaljáról Magyarországra érkezett, de oda visszatérni szándékozókat a visszaköltözésben, továbbá a nemzetközi fórumokon is ki kell állni a kárpátaljai magyarság mellett.

Azt is megjegyezte, hogy újra vannak a magyar parlamentben, akik „uszítanak” a határon túli magyarok ellen, és ha tavasszal nem nyer a Fidesz, akkor újra visszatérne a magyart-magyart ellen fordító, a hatá-

ron túli magyarok jogait pedig kétségbe vonó politika. Fontosnak nevezte továbbá a szomszédos országokkal a jó gazdasági viszonyt és a közös infrastruktúra-fejlesztéseket is.

2025. november 10.

Forrás: magyarhirlap.hu

Foto: Baranyai András

Nyugdíjas, aktív és leendő Lelkészek a 2019-es vianeni találkozón, balról jobbra: Van Bolhuis-Szabó Emőke, Paál Károly, Ambrus András, özv. Tüski Isvánné Szabó Márta, dr. Tóth Miklós, dr. Hermán M. János, néhai Lapohos András, Hadnagy Edina Melánia, Csanády Ágnes.

Jannie Weener-Marang, 1912 -1997 - (Részlet dr. Tóth Miklós gyászbeszédéből.)

IN MEMORIAM MEVROUW J.W. WEENER-MARANG
1912-1997.

Bij het afscheid – menselijk gesproken – van mevrouw Weener moet een woord van herinnering en dank verklinden van de zijde van de in Nederland levende Hongaren en van de Stichting Prot. Christ. Geestelijke Verzorging voor Hongaren in Nederland in het bijzonder. Dit afscheid kan niet anders dan persoonlijk zijn. Wij hebben in haar een persoonlijkheid van groot formaat verloren.

Mevrouw Weener en haar echtgenoot heb ik ruim 47 jaar geleden, in 1949, het jaar van mijn komst naar Nederland, leren kennen. Dit gebeurde uiteraard via Ds Tüski – die ik reeds vanaf 1943 kende – die bij de familie Weener als bursaal woonde en met wie ik hier te lande van begin af aan nauw samenwerkte en samenwerk. Hierdoor ben ik in staat uit eigen waarneming de belangrijke rol en werk van mevrouw Weener op 'Hongaars' gebied hier te lande in hun historische samenhang te overzien. Vaak heb ik vroeger – al dan niet samen met de stichters van de Vereniging 'Mikes Kelemen', Vereniging voor Hongaarse Kunst en Literatuur in Nederland – aan de Tollensstraat in Utrecht gelogeed, waar ik met het echtpaar Weener veelvuldig van gedachten heb gewisseld. (Ook de stormnacht met de watersnoodramp in februari 1953 heb ik daar doorgebracht.)

De heer en mevrouw Weener hebben in de zestiger jaren – toen het duidelijk werd, dat zij hun dakpannenfabriek in Vianen zullen sluiten terwijl de daarbij behorende gronden voor de stadsuitbreiding zullen worden onteigend – besloten één hectare grond als huwelijkscadeau aan Ds en mevrouw Tüski te schenken. Laatstgenoemden hebben gezegd een dergelijk persoonlijk geschenk niet te willen aannemen, maar het op prijs te stellen de grond voor hun pastoraal werk onder de Hongaren te bestemmen. (Dit is de reden, waarom deze grond op naam staat van de Hongaarse Prot. Christ. Stichting.) Wij – Ds Tüski en ik – zijn bij herhaling naar Vianen gegaan om de situatie ter plekke op te nemen en om plannen te smeden voor de toekomst. Wij sopten in de modder rond met rubberlaarzen aan. Doch de grond alléén zou onvoldoende zijn geweest voor het gestelde doel. Hier en nu moet duidelijk worden verklaard, dat het Hongaars Ontmoetingscentrum te Vianen financieel voor het allergrootste deel aan de familie Weener-Marang en in het bijzonder aan de persoonlijke inzet en visie van mevrouw Weener is te danken. Zonder haar initiatief, zonder de daaruit voortvloeiende bijdragen en zonder haar niet aflatende daadwerkelijke medewerking zou daar niets staan. Hiermee doe ik niets af aan de grote waarde en belang van vele, veelsoortige bijdragen van velen, maar bovenal moet bij deze gelegenheid dit basisgegeven worden vastgesteld en onderstreept. – Mevrouw Weener voerde in haar hele leven één beleid uit, t.w. het gezamenlijke beleid van wijlen haar echtgenoot en van haarzelf. Zij deed dit consequent, met grote wijsheid, realiteitszin, mensenkennis en met een warm en liefdevol hart.

„Kétféle „befogadóra” emlékezhethünk vissza: azokra, akiknek a számára teljesen ismeretlen volt mindaz, ami „magyar”, és talán a többségre, akinek már mondott valamit a szó: „magyar”, sőt talán már ápoltak is valamilyen magyar kapcsolatot. Az utóbbiak legtöbben hívó emberek, valamelyik egyház aktív tagjai voltak. Ezek sorába tartozott a Weener-Marang házaspár is. A fenti emléktáblájukat éppen húsz évvel ezelőtt, a megnyitás alkalmával helyeztük el a vianeni „Ma-

gyar Otthonban”. Nélkülük, majd a férje halála után Weenerné további rendszeres támogatása nélkül sohasem lett volna magyar otthonunk...” Tüski István

Jelezzük, hogy Jannie Weener-Marang (1912 -1997) adományozó jóltevőnk összetört emléktábláját is szeretnénk megújítani vagy egy újat állítani, hogyha nem kerül elő a régi. Mindenkit tisztelettel kérünk a fennmaradt fényképek, hírlevelek és vianeni dokumentumok közzé tételére!

Alól a Hollandiai Magyar Protestáns Lelkigondozó Szolgálat Alapítvány neve az eltűnt EMLÉKTÁBLA szövegén:

<https://www.epa.hu/00000/00008/00012/pdf/00012.pdf>

VIANENI MAGYAR HÁZ HONGAARS ONTMOETINGSCENTRUM TE VIANEN-2008

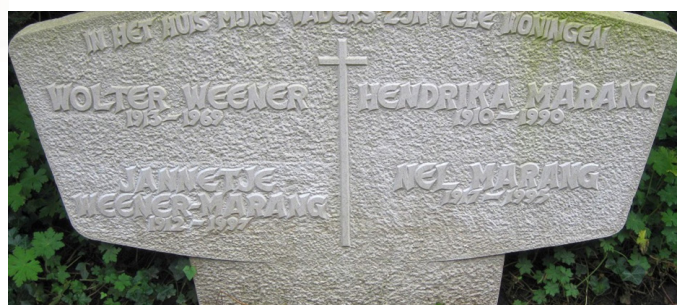
A vianeni Magyar Otthon épülete nagyon leromlott. A tető gyors helyreállítást igényel, amire 15.000 euró szükséges. A komoly évi alapköltségek még ehhez járulnak. **A Vianeni Ház valamennyiünk szolgálatára áll.**

Adományokat kérünk és várunk a Stichting Prot. Christ. Geestelijke Verzorging voor Hongaren in Nederland, Utrecht, számlájára, 'épület' megjelöléssel, postbank rekening nr. 3675. Előre is köszönet a szíves hozzájárulásokért.

Het gebouw Hongaarse Ontmoetingscentrum verkeert in slechte toestand. Het dak moet allereerst worden vernieuwd; kosten 15.000 euro. Hierbij komen nog de overige serieuze kosten. **Het Ontmoetingscentrum is ten dienste van de gehele Hongaarse gemeenschap hier te lande.** U wordt verzocht Uw donaties en bijdragen te storten op Postbank rekening nr. 3675, t/n Stichting Prot. Christ. Geestelijke Verzorging voor Hongaren in Nederland, Utrecht onder vermelding 'Gebouw'. Bij voorbaat dank voor Uw bijdrage. <https://www.epa.hu/00000/00008/00012/pdf/00012.pdf>

Jannie Weener-Marang testvérünk emlékezete (1912 -1997)

Köszönetet mondunk olvasóinknak a beküldött felvételekért.

Kép forrása: online-begraafplaatsen.nl

... zie: Weener

Naam: M A R A N G, Mevrouw J.W. WEENER -

Voornamen: Jannetje Wilhelmina

Plaats en datum van geboorte: Meppel, 18 december 1912

Utrecht, 9 april 1997.

K.B. 22 mrt 1975 Nr. 16 Kwaliteit: - - - (CRMW);

R. Kruis med. Hulsorde van Oranje

MILITAIRE WILLEMSORDE				ORDE VAN DE NEDERLANDSE LEEUW			
Gk	C	R3	R4	Gk	C	R	Br
ORDE VAN ORANJE NASSAU:							
Gk	GO	C	O	R	med.	g	b

Orde van Oranje-Nassau - Graad Goud

HIRDETÉSEK

Hágai Magyar Óvoda és Iskola

Tisztelt Olvasók! Kedves Barátaink! Kedves Szülők és Gyerekek!

Szeretettel várunk Benneteket a Hágai Magyar Óvoda és Iskola következő összejövetelére.

Időpont: 2025. november 1., szombat 10:00 – 13:00 óra

Cím: 't Lindenkwaadrant művelődési központ--2e Braamstraat 6, 2563 HJ Hága / Den Haag

A (Verlengde) 2e Braamstraat a nagy, kéttornyú templom mögötti kis utca. A bejárat csak a Goudenregenstraat, Kamperfoeliestraat felől közelíthető meg.

A TANDÍJAT és a tankönyvek árát kérjük fizessétek be. Aki már megtette, annak köszönjük.

KARÁCSONY ÜNNEPSÉG – BETLEHEMEZÉS, december 13.

Kérjük, hogy jelentkezzenek azok a gyerekek, akik szívesen szerepelnének a karácsonyi betlehemes játékban. November 1-én szombaton Van Bolhuis-Szabó Emőke kiosztja a szöveget és elkezd szervezni betlehemezést. Jelentkezés: szaboemokenesz@mely@gmail.com

ADVENTI KONCERT, december 7, vasárnap

Felhívjuk a figyelmeteket a Hágai Magyar Énekkar adventi koncertjére.

Időpont: 2025. december 7., vasárnap 15 óra

Helyszín: Sint Jacobus de Meerderekerk, Parkstraat 65A, Hága / Den Haag

A további információkat majd közöljük. Mindenkit szeretettel várnak!

Elkezdődött a Hollandia Magyar Hírek 2026-os kiadásának szerkesztése

A Hollandiai Magyar Szövetség megkezdte éves kiadványának, a Hollandiai Magyar Hírek 2026. évi számának az összeállítását. Ebben ismét beszámolunk az idei év eseményeiről, tájékoztatást adunk jövő évi rendezvényeinkről és közöljük a hollandiai magyarság szervezeteink ismertetőit.

Kérjük küldjék el hirdetésüket/bemutatóikat, jövőbeli/előzetes programjaikat, illetve tájékoztassanak minket, ha szervezetükben, adataikban változás történt.

A hirdetések/bemutatók/módosítások leadásának határideje: 2025. november 25.

Válaszaikat a federatio_hollandia@yahoo.com emailcímre várjuk.

Protestáns Egyházi Kapcsolattörténeti Konferencia Debrecen--2026. február 11.

A gályarabok kiszabadításának 350. évfordulója alkalmából--DRHE Egyháztörténeti Tanszék--DE BTK Holland-Magyar Kapcsolatok Kutatócsoport--Helyszín: DRHE díszterem--Időpont: 2026. február 11.--A konferencia nyelve: magyar, holland

Hagyományteremtő szándékkal indítja útjára a Protestáns Egyházi Kapcsolattörténeti Konferenciát a DRHE Egyháztörténeti Tanszéke, közösen a DE BTK Holland-Magyar Kapcsolatok Kutatócsoporttal. A két intézmény már évek óta közösen emlékezik meg a protestáns gályarabok 1676. február 11-i kiszabadításáról a Debreceni Református Kollégium előtti Emlékkertben található gályarab emlékoszlopnál. A február 11-i esemény évszázadok óta a holland-magyar (egyházi) kapcsolatok egyik sarokköve, viszonyítási pontja. A konferencia apropója, hogy 2026-ban ünnepeljük a 350. évfordulóját, hogy a holland admirális, Michiel Adriaenszoon de Ruyter Nápolyban kiszabadította a még életben maradt 26 evangélikus és protestáns lelkészt. Ezzel az emlékkonferenciával szeretnénk tisztelni az admirális tette, a gályarabok állhatatossága és a magyar-holland kapcsolatok fejlődése előtt.

A tervezett nemzetközi konferencián a gályarabok kiszabadításának története mellett szeretnénk annak következményeire, hatástörténetére, mai napig ható áldásaira is rávilágítani. Amennyiben előadással szeretne jelentkezni a konferenciára, kérjük, hogy küldjön a szervezőknek az alábbi e-mail címre egy legfeljebb 250 szavas absztraktot legkésőbb 2025. június 30-ig.

Debrecen, 2025. március 3.--Dr. Baráth Béla Levente (DRHE) Dr. Pusztai Gábor (DE)--barathb@drhe.hu
gpusztai@unideb.hu

VIANEN

Kegyelettel emlékezünk Baranyai András testvérünkre, aki évekig vállalta a kántori szolgálatot. Szeretteinek e helyről is vigasztalást kívánunk. Szeptember 28-án megemlékeztünk Baranyai András atyánkfiáról, NYUGODJON BÉKÉBEN! A gyülekezet tagjait értesítjük, hogy különböző okok Mivel október 26-án nem volt, aki kinyissa az épületet, **a tervezett vianeni istentisztelet a sportparki helységben elmaradt. A november 23-i és december 21-i istentiszteletek még előttünk állnak.**

GRONINGEN

Van den Akker-Pap Noémi vagyok. Itt élek Groningenben a férjemmel és 2 gyerekemmel (Benjámín 7 éves, Eszter 3 éves). Össze szeretnénk hozni itt egy magyar iskolát (olyasmit, ami már Den Haagban 19 éve működik) az itteni magyar családokkal. Arra szeretném megkérni, hogy küldjék ki az alábbi linket minél több magyar családnak, hátha lenne egy pár érdeklődő. <https://forms.gle/LmxhStVmeQRsCnnW6>

Észak-Németországi Magyar Református Lelkigondozói Szolgálat

V.Mózes 8,2:”És emlékezzél meg az egész útról, amelyen hordozott téged az Úr, a te Istened!”

HANNOVER. Nt. Menkéné Pintér Magdolna nyugdíjba vonulása alkalmával **2025 november 8-án**, szombaton, 14.30 órakor kezdődő ünnepi istentisztelet keretében búcsúztatták szeretett lelkészüket a magyar gyülekezetek hívei.

Nt. Menkéné Pintér Magdolna búcsúzik. Mind a két szemünk sír. Távozó lelkipásztor testvérünk helyett támadjon derék lelki munkásuk, ezt kívánjuk a németországi atyánkfiainak! - Zwolle egyházközsége szívből reméli, hogy a jószomszédi köteléket a jövőben is ápoljuk. Keressük tehát A KONFERENCIÁKAT vagy a közösségépítés egyéb alkalmait. A Prédikátor 4, 9-12 verseiben az áll hogy. Isten szövetségében a hármasság kötéle nem szakad el. A szórványvilágon túli, másfajta idegenséget megélt Visky András szavait idézzük, sőt Hollandiából is megerősítjük, hogy Istent nem mi találtuk ki. Folyamatosan tapasztaljuk, hogy szerető Mennyei Atyánk a nyugati magyar diaszpórában a fegyelmezetlenség és a megtévesztő alapítványok ellenére is meghagyta magát.

Visszatekintve a Magdi hűséges pásztorolási éveire, köszönjük a prédikációit, leveleit, látogatásait, magyarság szolgálatát, az ifjúság tanítását - ISTEN VELÜNK VISZONTLÁTÁSRA drága szolgatársunk. -A zwollei Magyar Református Egyházközség PRESBITÉRIUMA ÁLDÁST kér Menkéné Pintér Magdolna további életére, a testvéri ünneplők tanácskozására, a németországi hívek és szolgálattevők munkájára.

Hollandiából nt. Van Bolhuis-Szabó Emőke és Van Bolhuis Jonatán vett részt a hannoveri búcsúistentiszteleten.

Szép emlék, szeretet s jókora hála marad: 23 év szolgálat után búcsúzott Hannoverben az Észak-németországi magyar gyülekezetek református lelkésze Nt. Menkéné Pintér Magdolna. Foto: <https://www.facebook.com/search/top/?q=menk%C3%A9n%C3%A9%20pint%C3%A9r>

A Franciaországi Magyar Protestáns Református Egyház közleménye

K Ö R L E V É L, 2025 november

Kedves Testvérek!

Íme eljött a 2025 év vége, Istennek hála megtartottuk 11 szer a havi egyszeri Istentiszteleteket, 2 presbiteri gyűlést és 1 közgyűlést. Ez az év nevezetesen marad számunkra, június, július szeptember november hónapban 5 keresztlő volt ebből egy felnőtt keresztlő, októberben egy fiatal ember konfirmációját tartottuk, Isten dicsőségére.

“Erős vár a mi Istenünk, jó fegyverünk és pajzsunk.”

Mint tudjátok a párizsi gyülekezet 28 év óta havonta vendéglelkészekkel tartja istentiszteleteit, több mint 200 lelkész fordult meg közöttünk, meghívtunk magyar református lelkészeket nem csak Magyarországról, de a határon túli és nyugati országokban szolgáló lelkészeket is.

A lelkészek felkérése, beosztása, utaztatása, párizsi fogadása igen nagy szervezést igényel, Mindezzel Mme Heddad foglalkozik, néha a szállás okoz problémát, többször a meghívott lelkészek egyháztagoknál lak-

tak, pl. Mme Heddad vagy Mme Falquet fogadott lel-
készt a családban.

A gyülekezettel és a Presbitériummal Mme Heddad tartja a kapcsolatot a Facebookon (Annamária Heddad) és azokkal, akik megadták az E mail címüket, Facebook oldalunkat, figyelmükbe ajánlom, Franciaországi Magyar Protestáns Református Egyház név alatt is.

30-40 személy jelenik meg egy-egy alkalommal, minden Istentisztelet után üdítő, teasütemény, gyönyörűen megterített asztal várja a testvéreket. Köszönet jár ezért Mme Dapigny Catherinnak. Kérjük a megjelenteket, hogy a teázás után az asztal leszedésekor mindenki segítsen, mert a termet tisztán rendben kell elhagyni. Mint tudjátok az imatermet és a fenti termet is béreljük, és az orgonistát is külön fizetjük s mindezt mindenféle anyagi támogatás nélkül, a hívek adakozásából fedezzük.

Sok új arc jelenik meg egy-egy Istentiszteleten, de a gyülekezet fenntartása az őstagok vállán van, várjuk az új felelős tagokat

Aki egyháztagnak akar lenni és szavazati joggal óhajt élni az évi márciusi közgyűlésen, annak a perselybe azonosítható - nevével ellátott - borítékot kell egy meghatározatlan összegű adománnyal betennie, vagy egy névre szóló csekkel.

Vagyis ha a perselybe név nélkül tesztek be pénzt, az nem elkönnyelhető.

Név alapján nyilvántartásba veszi a pénztárosunk Mme Dapigny és az adóbevalláshoz szükséges hivatalos bizonylatot is megküldi mint minden évben.

Erdélyi testvéreink Itt Párizsban is lehetnek egyháztagok, egy minimális névre szóló összeggel 2 évre, mivel nálunk nincs kikötve mennyi az egyházi járulék,

Kérjük a kedves testvéreket, hogy hívják és hozzák ismerőseiket, rokonaikat, adják hírét hogy van magyar nyelvű református Istentisztelet, Párizsban!

A presbitérium nevében.

65.zsoltár "A Sionnak hegyén, Úr Isten Tied a dicséret." SDG

2025 nov Mme Heddad titkár

0139151983

Schoenendoos actie Roemenië

Wat mag er in een schoenendoos?

Pennen, kleurpotloden, schriften, vouwblaadjes, kleurplaten, liniaal, stickers,
Zeep, kam, borstel, haar strikjes, vochtige doekjes, handdoek, shampoo, doucheschuim, tandenborstel, tandpasta, pleisters, zakdoekjes, klein speelgoed autotjes, barbiepop, tennisbal, Onderbroek, hemd, shirt, sokken, pet, Verpakt snoep, chocolade, koekjes, knijpfruit, chips

In de doos voor gezinnen/ouderen

Houdbare producten zoals, rijst, macaroni, spaghetti, tonijn, mais, blik groente, suiker, jam, meel, koffie, thee, snoep, chocola, shampoo, douch gel, tandpasta, tandenborstel, schoonmaak artikelen, handdoek, theedoek let op de houdbaarheidsdatum

Maak een keuze naar eigen inzicht, dit zijn een aantal ideeën
Doos mag je versieren
Graag duidelijk op de doos vermelden jongen/meisje leeftijd ouderen/ gezin

Geen doos? Wel bijdragen?

Losse artikelen of een gift is ook welkom!

Wilt u/jij mee doen? Heel fijn! De dozen kunnen op D.V woensdag 15 oktober 14:30-16:00 uur 19:00-20:00 uur zaterdag 1 november 9:30-12:00 uur
Ingeleverd worden op Nijverheidsstraat 15a Genemuiden
Voor vragen kunt u/jij mailen-bellen naar alindavisscher@live.nl- 06-11653269

Als er mensen zijn die spullen hebben en niet kunnen brengen, we kunnen altijd wat regelen om het op te halen.- Hartelijke groet Dirk v.d.Pligt

A 2025-ÖS SZENTÉV HIMNUSZA:

A remény zarándokai

Szöveg: Pierangelo Sequeri

---Zene: Francesco Meneghello---Magyar szöveg: Fábry Kornél, Varga László

Benned bízom, Jézus, szép Reményem.

Téged áldjon, dicsérjen az ének!

Örök fényem, Igazság és Élet,

az úton mindig Te vezess!

Minden ember, minden nép és nemzet

igéd által megtalálja fényed.

Ifjak, lányok, akik tévelyegnek,
 áldott Jézus, békét lelnek benned.
 Benned bízom, Jézus, szép Reményem.
 Téged áldjon, dicsérjen az ének!
 Örök fényem, Igazság és Élet,
 az úton mindig Te vezess!
 Ahogy Isten szeretettel néz ránk,
 új nap virrad reménysugarával.
 Föld és ég is megújul ma benne,
 így ad nekünk új életet Lelke.
 Benned bízom, Jézus, szép Reményem.
 Téged áldjon, dicsérjen az ének!
 Örök fényem, Igazság és Élet,
 az úton mindig Te vezess!

IN MEMORIAM

Szűcs Zsigmond testvérünk a heerenveeni kórházban hunyt el– Truczka József és Adrienn végig mellette voltak a nehéz időkben, lelkigondozással segítették. 1Kor 13. Emléke legyen áldott.

Búcsú Buzás Pál zongoraművésztől (Bánffyhungad, 1939. március 3-Kolozsvár– 2025. március 25.

Szűk hat hónapja hunyt el Buzás Pál zongoraművész és pedagógus.

A Kolozsvári Magyar Opera társulata búcsúzik Buzás Pál zeneművésztől.

A kedden elhunyt bánffyhungadi születésű Buzás Pál zongoraművész, tanár, karnagy és népzene gyűjtő, az erdélyi zenei élet, a magyar kulturális élet meghatározó személyisége volt. Az értékmentő cselekvő emlékezés hatotta át gyermekkorától haláláig tartó kalotaszegi vonzódásában. Koncertezett ezen a vidéken, énekkarokat nevelt fel, száznál több tanulmányt, esszét írt, interjúk sorozatát szerkesztette, s nem utolsó sorban hatékonyan részt vett a Kalotaszeg kulturális közéleti folyóirat vezetésében. Buzás Pált Kalotaszeg iránti szeretete arra ösztönözte, hogy népdalokat gyűjtsön, falusi kórusokat vezessen, és évről évre megszervezze a gyermekek és fiatalok számára a májusi népdalversenyt a körösfoi Riszegetőn.

Angi István zeneesztéta, publicista, kritikus, a Gheorghe Dima Zeneakadémia nyugalmazott professzora így írt róla: „Megidézni Buzás Pál elkötelezett szolgálatának negyven évét a zongorapedagógiában felemelő élmény. És emlékeztető. A jóra, a szépre, az igazra eszményeink és valóságunk mindennapjainak keresztüzében. Ebben a felemelő élményben ott sorjázott negyven év zongora-pedagógiájának öröme-bánata. A sikerek, az eredmények, és azok az elvárásokon is túli teljesítmények a maguk külön szépségében, amelyek csendes-szerényen már-már a felejtés áldozataivá váltak. Ám a felejtés ellenszere az emlékezés. A sok-sok munka, fáradozás, ideig-óráig tartó elcsüggedés, Buzás Pál zongoraművész-tanár urat úgy állították

elénk, ahogy mindig is láttuk-hallottuk: fiatal-fiatalos frissességében, új tervekkel új feladatokra készen. Hiszen a keze alól kisereglett tanítványok példásan igazolták hozzáértő, rendszeresen elsajátított szaktudásukat s ráalapozódó művészi és pedagógiai karrierjüket, amely révén mesterük gazdag és soha el nem öregedő életművét vitték és viszik tovább.”

A népzene gyűjtő 2022-ben a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) tagozati díját vehette át. Ezzel az elismeréssel méltatták munkásságát, miszerint elévülhetetlen érdemeket szerzett szülőföldje, Koltaszeg népszokásainak, művelődéstörténetének, irodalmának kutatása és tanulmányozása során.

Buzás Pál előadói-nevelői munkája mellett időt szentelt az erdélyi illetőségű magyar zeneszerzők zongoraműveinek kiadására is.

Munkásságát rádiós és televíziós felvételek dokumentálják, amelyek lehetővé tették, hogy szélesebb közönség is megismerhesse művészetét. A zenekritikák dicsérik előadásmódját, zenei érzékenységét és pedagógiai tevékenységét. Hozzájárulása az erdélyi magyar kultúrához nemcsak a zenei élet színesítésében, hanem a közösségi identitás erősítésében is megmutatkozott.

Demény Balázs búcsúzó sorai

Buzás Pál volt az első ember, aki a kezemet a zongorára tette. Nemcsak a szakzsargon szerinti értelemben, hanem szellemileg és lelkileg is: ő nyitotta meg előttem a zenei gondolkodás világát. Nyolc éven át tanultam tőle a zenei gondolkodás igényességét, a figyelmet és az elmélyülés fontosságát. Nem csupán tanított – nevelt. Figyelemre, mélységre, fegyelemre és zenei érzékenységre.

Édesapám is a tanítványa volt. Talán emiatt, talán egyszerűen azért, mert hitt a zene és a tanítás erejében, vállalta, hogy engem is elindít ezen az úton. Akkor még nem tudhattam, hogy a zene egész életem meghatározó részévé válik – és ebben neki mérhetetlen szerepe volt.

Buzás Pál tanári nagyságát Erdély-szerre sokan ismerik. Zongoristák egész nemzedékei kerültek ki a keze alól. Aki olvasta Angi István írását a Parlando folyóiratban, az részletes képet kaphat egy életpályáról, amelyet szakmai precizitás, mélységes zeneiség és egy nagy formátumú ember jellemzett.

Pedagógiai munkássága mellett rendkívül komolyan vette az erdélyi kortárs zeneszerzők műveinek szakszerű megismertetését és kiadását is. Számára a tanítás és a hagyományörzés egymást átható, egymást erősítő küldetések voltak.

Én a tanítványa maradok, aki emlékszik a finom humorára, a jellegzetes, ironikus félmosolyára – és arra

a pillanatra, amikor egyetlen mondatával helyre tudott tenni egy darabot, vagy épp engem.

Pedagógiai munkássága a tanítványain, és ezáltal a zenén keresztül él tovább. A csend mögött rejlő figyelmen, a mélységen, az igényességen keresztül, amit tőle tanultunk. Köszönöm Tanár Úr.

Zwolle, 136. istentisztelet Vermeire Berend Valentijn / Bernát Bálint keresztelése 2025 november 9.

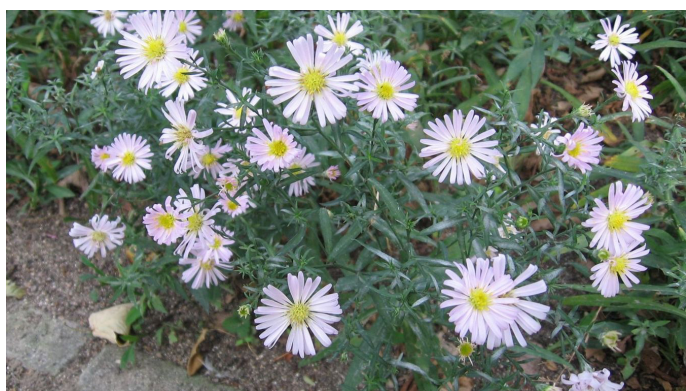
Zwolle, 136. istentisztelet, Berend Valentijn VERMEIRE keresztelése 2025 nov. 9.

Horváth Piroska küldte a keresztelési istentiszteletre Ausztriából, 2025. november 9.én

Öszirózsza mindenütt

MÉLYSZÁNTÁS – „Tartsatok ki! Itt a Szabad Európa rádió!”

Az újragondolt emlékekkel mindig megküzd az ember. Most azon merengek, vajon azon az őszön a mindenszentek előtt, vagy csak később, a november 4-i orosz invázió után láttam hosszú napokon keresztül azt a rengeteg fehér öszirózsát mindenfelé, emberek kezében, gyertyafényes ablakokban, friss sírokon... De hát ki tudja ezt már ennyi év után?

Csapong a hézagos emlékezet. Csak a rengeteg öszirózsza biztos.

Arra ma is tisztán emlékszem – meg is írtam egyszer –, amikor egy ilyen hosszú, „öszirózsás” estén átjöttek a szomszédban lakó Kiss Tibiék. A szülők zaklatottak voltak és szomorúak, mi viszont Tibivel nyomban dominózni kezdtünk, és nem igazán értettük, miért kell ilyenkor búslakodni, amikor már újra együtt lehetünk, jó meleg van a szobában, odakint pedig már egyre ritkábban lőnek. Még az is lehet, hogy hamarosan kimehetünk focizni a játszótérre. Miért kell ilyenkor szomorkodni?

(A szegényes lakás minden zugát persze nálunk is betérítette a sípoló, recsegő öreg világvevő hangja: „Tartsatok ki! Itt a Szabad Európa rádió a tizenkilenc, huszonöt, harmincegy, negyvenegy és negyvenkilenc méteres rövidhullámon!”)

Csak akkor néztünk föl ijedten, amikor Tibi anyukája zokogva az enyém nyakába borult. De hát mi történt? Aztán amikor kint, az előszoba ajtajánál a két apuka hosszan, nagyon hosszan kezet szorított, akkor éreztük, hogy most valami történt. Vagy történni fog. – Hát akkor tényleg nem jönnek, Károly? – kérdezte a Tibi apuka az enyémet. – Hajnalban jön a teherautó, van még néhány hely. – Maradunk, Imre – válaszolta apám –, az öregeink is itt vannak, a gyerekek még kicsik. Hová is mennénk...

(Óh, az a körfolyosós, visszhangos Kertész utcai bérház, Istenem! Felnőttként végigballagni a gyermekkori helyszíneken, ahol fölcseperedtem, érzékszervi meghasonulás: milyen csöppnyivé fonnyadt az a benyargalhatatlan, végtelen világ – azokban az „öszirózsás” napokban ez volt a Haza.)

Kiss Tibiék hajnalban elmentek, mint oly sokan. További sorsukról semmit nem tudok. Lehet, hogy ők voltak az a korabeli filmhíradóban mutatott bőröndös, batyus család, azzal a fehér zászlóval, akit az osztrák határőr segít át a megáradt patak rozoga hídján? Ki tudja.

Jobban mondva - heti véleményhírlevél - ahol a hét kiemelt témáihoz fűzött személyes gondolatok összeérnek, részletek [itt](#).

Csapong és sajog az emlékezet. Most érzem át igazán, milyen lehetett szegényeknek átszomorkodni hozzánk azon az estén. Zokogni még egy utolsót az óhazában.

Vajon kinek a szíve fáj jobban? Annak, aki marad? Vagy annak, aki hátrahagyva a vérző hazát, életfogytig birkózik majd a honvágygal, és párnájába könnyezve hallgatja a szomorú slágert: „Oly távol, messze van hazám, / csak még egyszer láthatnám! / Az égbolt, felhő, vén hold, szellő, / mind róla mond mesét csupán. / Holdfényes májusok, muskátlis ablakok, / hozzátok száll minden álmom. / Ott, ahol él anyám, ott van az én hazám, / ott lennék boldog csupán. / A sorsom jó vagy rossz nekem, / itt minden, minden idegen, / más föld, más ég, más táj, más nép. / Ó, bárcsak otthon lehetnék!”

Otthon. Te boldogtalan, világgá ment vándor, de sokszor előjön majd benned ez a fájdalmas-édes, megrendítő szó! Magyar ember egész élete az otthonról szól. A hazáról. Erről a kis megcsönkített, csizmákkal, láncaltakkal széttagolt földdarabkáról.

Végtelenbe nyúlt az a halottak napjába ojtott, láncalt pas ősz, mintha nem akart volna véget érni soha. A rövid nappalok összeolvadtak a hosszú, ijedt éjszakákkal, az egymással felelő gépfegyverek ropogásával. Az étert belengte Beethoven végtelenített Egmondnyitánya.

(Megkeseredett, idős olvasók sűrűn keresnek hasonló, „őszirózsás” emlékekkel. Íróféle embernek ez megtisztelő, ám nem könnyű a helyzete. Nehéz a megbézt lelkű, kesergő öregemberből kihámozni a történetét. Legtöbbjük már a kálváriáját sem tudja elmondani, szegény, szinte saját szavába vág, úgy önti ki bánatát hámozatlanul. Talán vigasztalást vár... Koldustól alamizsnát.)

Most ott állok a Dob utca Nagykörút mögötti első sarkánál, a Hársfa utcánál, s mintha még mindig érezném a járdára dobott, sáros föld szagát... Édesapám mellett állok, a kezét szorítom, mellettünk néhány szótlán idegen, egyikük vállán puska. Nemzeti színű zászló vásznába tekert halottat ereszt le a gödörbe két szuszogó férfi. Aztán fölállnak, kiegyenesednek, s már lapátolják is vissza a földet. Gyorsan, némán dolgoznak. Pár szál virág is kerül a hevenyészett sírra. Fehér őszirózsa. Hatéves múltam, nem sokat értek az egészből. Percekkel előbb jöttünk ki a házból, a rádió tűzszünetről adott hírt. 1956. november elejét írtuk, talán éppen halottak napját.

Pilhál György IN: https://magyarnemzet.hu/velemeney/2025/11/oszirozsa-mindenutt-56-forradalom-szabadsagharc?utm_campaign=2025-11-05&utm_medium=email&utm_source=magyarnemzet_reggeli_hirlevel&utm_content=position_3

Forrás: facebook.com, megtekintve 2025 nov.4.

Középen fényképezőgéppel nt. Tüski István. Ki ismeri fel a helyet és a társait?

Amszterdami Magyar Református Gyülekezet

Istentisztelet

2025. november 9. vasárnap 13 óra

Vrijburg kerk
Herman Gorterstraat 31
AMSZTERDAM

Igét hirdet:
Paál Károly, lelkész
Gyermekistentisztelet:
Paál Lidió
Kántor:
Somogyi Angéla

Hágai Magyar Református Gyülekezet

Istentisztelet

2025. november 16. vasárnap, 15 óra

Heilige Familiekerk
Kamperfoelieplein 29
HÁGA / DEN HAAG

Szolgáló lelkész:
Van Bolhuis-Szabó Emőke

Gyermekistentisztelet:
Gábor van Bolhuis

Kántor:
Deuten-Makkai Réka

Szervező lelkész:
Csanády Ágnes

Az istentisztelet után 16 órától szeretettel hívunk minden kedves érdeklődőt a

HOLLANDIAI MIKES KELEMEN KÖR

összejövetelére

B. Nagy János
a Namur-i egyetem emeritus professzora tart előadást

'A magyar nyelv: a kökér élő nyelve'
címmel

Az istentisztelet utáni szeretetvendégségre is hívunk és várunk mindenkit.
Megköszönjük, ha te is hozol sós vagy édes harapnivalót.

HOLLANDIAI MAGYAR REFORMÁTUSOK NAPTÁRA 2025. NOVEMBER

„Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos segítség a nyomorúságban.”
(Zsoltár 46:2)

Gyülekezet	Rotterdam	Amszterdam	Zwolle	Hága	Vianen
Helyszín	Gebouw De Heuvel Grotekerkplein 5 Rotterdam	Vrijburgkerk Herman Gorterstraat 31 Amszterdam	Lutherse Kerk Koestraat 2-4 Zwolle	Heilige Familiekerk Kamperfoelieplein 29 Den Haag / Hága	Sportpark Blankensteijn Langeweg 6A Vianen
Istentisztelet	November 2 vasárnap, 15 óra	November 9 vasárnap, 13 óra	November 9 vasárnap, 14:30 óra	November 16 vasárnap, 15 óra	November 23 vasárnap, 11 óra Úrvacsoraosztás
Szolgáló lelkész	Van Bolhuis-Szabó Emőke	Paál Károly	Kelemen A. Csongor	Van Bolhuis-Szabó Emőke	Sólyom Uzonka
Gyermekistentisztelet	Gábor van Bolhuis	Paál Ildikó	Rohaán Éva	Gábor van Bolhuis	
Organista / kántor	Somogyi Angéla	Somogyi Angéla	Dr. Robert Helder	Deuten-Makkai Réka	
Ifjúsági Bibliaóra és Imaóra szülőknek Hágai Magyar Óvoda és Iskola tanítási napjain				November 1, 15, 29 szombat 9:30 Van Bolhuis-Szabó Emőke	
Ifjúsági Találkozó	November 14, péntek 19 – 21:30 óra, Ifjúsági Találkozó magyar egyetemisták számára Rotterdam, Grotekerkplein 5, Gebouw de Heuvel				
Reggeli Ima Online	November 5, szerda 9:10 óra – Van Bolhuis-Szabó Emőke				
Bibliaóra Online	November 20, csütörtök 20 óra – Van Bolhuis-Szabó Emőke				
Kapcsolat a lelkészekkel	Van Bolhuis - Szabó Emőke 078-6824873 szaboemokeneszmely@gmail.com	Paál Károly 06-13170606 paal.karoly@gmail.com	Dr. Hermán M. János 0031-38-4233247 jhermannm@gmail.com	Csanády Ágnes 06-57023397 csanady@federatio.org	Sólyom Uzonka 06-19986225 s.uzonka@gmail.com
Facebook	Rotterdami Magyar Református Istentisztelet	Amszterdami Magyar Református Istentisztelet	Zwollei Magyar Református Istentiszteletek	Hágai Magyar Református Gyülekezet	Vianeni Magyar Református Istentiszteletek
Honlap	http://www.federatio.org/protes.html https://zwolleireformatus.nl				
Az egyházi naptárt összeállítja és terjeszti: Csanády Ágnes					

„Isten a mi oltalmunk és erősségünk, mindig biztos
segítség a nyomorúságban.”(Zsoltár 46:2)

MEGHÍVÓ

**A 136. ZWOLLEI
MAGYAR REFORMÁTUS
ISTENTISZTELETRE**

amelynek keretében keresztre is sor kerül.

Helyszín: Zwolle, Lutheránus templom,
Koestraat 2, a Fundatie Múzeum mellett.

Időpont: 2025. november 9., vasárnap, 14:30

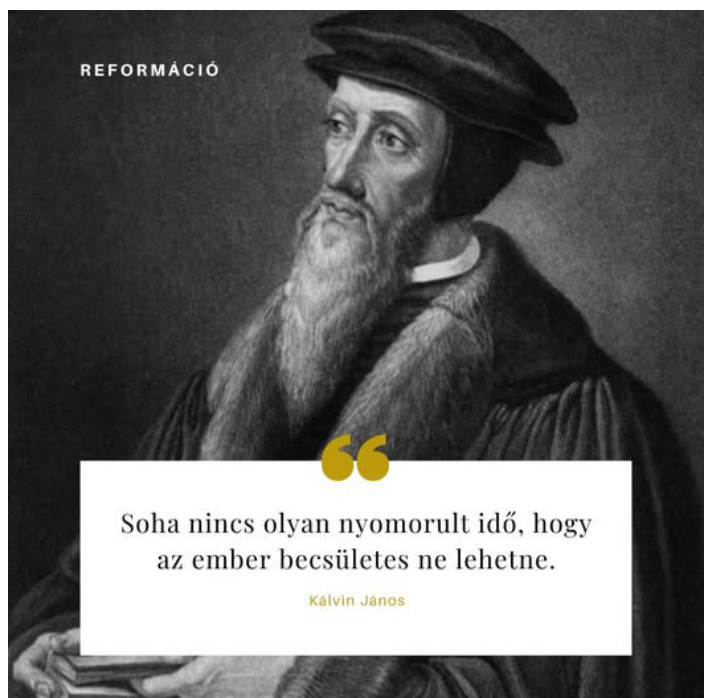
Szolgáló lelkészek: Kelemen A. Csongor vezető lelkész és Hermán M. János

Organista: Leo van den Boomgaard – Vasárnapi iskola, gyermekfoglalkozás: Rohaán Éva.

Az istentiszteletet követően mindenkit szeretetvendégségre várunk. Érdeklődés dr. Hermán M. János nyugalmozott
lelképásztorának az elérhetőségén: jhermanm@gmail.com, illetve a 038-4233247 -es telefonszámon. Parkolás kizáró-
lag a templom hátsó udvarán ingyenes, a Potgietersingel felől, továbbá a szomszéd telken a nagy palánfa alatt.

Következő istentisztelet, Zwolle: 2025. november 30 Advent első vasárnapja –úrvacsoraosztás

Olvasóink további segítségét kérjük a Jannetje
Weener-Marang asszonyra vonatkozó emlékek össze-
gyűjtéséhez, az emléktáblája helyreállításához-továbbá
a presbitérium nélküli, az úgynevezett lelkigondozói
szolgálatok történeteinek a feltárásához.

REFORMÁCIÓ

Soha nincs olyan nyomorult idő, hogy
az ember becsületes ne lehetne.

Kálvin János

2025 Az Ifjúság Szolgálatának Éve

Az Év Igéje 2025 ben: „Betölti javaival életed, megújul ifjúságod mint a sasé.” (Zsolt 103,5)

A megújulás a hívő élet egyik kulcsfogalma. Ez az ige jó vezére lehet a 2025-ös tematikus évnek: megújulhat gyülekezetünk ifjúsággal kapcsolatos munkája.

„Scheppen Christi”: Krisztus hajója

Az emdeni református nagytemplom kapujának a hajdani díse, amely a hitük miatt üldözött és menekült holland gyülekezetek jelvénye volt.

ZWOLLEI MAGYAR REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG HONGAARSE PROTESTANTSE GEMEENTE, ZWOLLE

Címünk / Adres: Koestraat 2, 8011 NK Zwolle Titkárság / Secretariaat:
Hertenstraat 24, 8011 GT Zwolle

Telefon: 0031 38 4233247

Email: jhermanm@gmail.com

Homepage: <https://www.zwolleireformatus.nl>

KvK-nummer: 75204703 - Rechtspersoon. RSIN: 860184420. - Rechtsvorm:
Kerkgenootschap. – Activiteiten: SBI-code 94911-Religieuze organisatie.
Bankrekening: NL46 INGB 0006 936050, Hongaarse Protestantse Gemeente,
Zwolle